

Постоянствайте
в молитва
и бдете в нея
с благодарение.

Колосяни 4:2

ТЕМА НА БРОЯ

РЕДАКЦИОННА

Скъпи читатели,

С всяка предложена статия в това сдвоено издание на броевете на Зорница за октомври и ноември може да се открие почти пълна програма от основни теми, с които вестникът има за цел да насърчава проповядването на Божието слово, неговото приложение при всякакви обстоятелства и стремежа към духовна зрялост.

Свещеното писание предизвиква у нас движение от духовно раждане и пробуждане към нов живот на святост. Книгата Псалми отразява това движение като *духовна ориентация*, като не подминава трудните въпроси, които вярващият човек поставя пред Бога.

Октомври и ноември са месеци на благодарност към Бога. Истинското богатство се измерва не в материални притежания, а в *духовните съкровища*, които притежаваме в Христос. Невъзможното за хората е възможно за Бога. Но Той търпеливо и понякога бавно работи, за да преобрази поредния престъпник или Негов гонител от закоравял грешник в светия. А именно в търпеливото чакане на Божиите благословения душите зреят.

Не трябва да забравяме, че още с възникването си Христовата църква се сблъсква с враждебни сили и гонения. И трябва да се молим за нашите братя и сестри по вяра в райони по света като Африка, където продължава да се пролива кръвта на мъченици.

Историята на църквата в България е свързана с *будителството*. А то е свързано с преводи на Свещеното писание на говорим български език, за което принос имат както наши известни възрожденци, така и мисионери. Историята на църквата в страната ни е свързана и с възникването на евангелското движение и на първите протестантски църкви.

Христовото дело носи истинско помирение: помирение между нас и Бога; помирение между хората; помирение със себе си. Христовото евангелие ни призовава да приемем съвършената Му воля за нашия живот, за да намерим своята нова *полезност*, за да служим на Спасителя според Неговия план за мир и възстановяване на човечеството.

п-р Данаил Игнатов

Благодарността – лек против оплакването

п-р Джесика Иванова

Оплакването е част от ежедневието ни. Когато ходиш в магазина, на работа или срещнеш някого по улицата, какво обичат да правят хората? Да се оплакват! Оплакват се от времето, от правителството (или липсата му), от работата, от семейството, от приятелите. Кога за последен път сте говорили с някого и оплакването не е било част от разговора?

Във Филипяни 2:14 Павел насърчава читателите си: „Вършете всичко без роптание и без прекъсване“ (тоест, без *оплакване*). Струва ми се, че това е много далече от реалността, в която живеем. Тази седмица бях на кафе с две баби. Едната не можа да се сдържи да не оплоче всеки, който беше споменат. Все намираше недостатък у даден човек или ситуация; все намираше нещо, за което да се оплаква.

Сякаш често използваме оплакването като защита срещу завистта на околните. След като се върнем от почивка на море, ни питат как мина и за да не ни завидят, казваме: „Добре мина, само че

на втория ден имаше лоша храна... времето беше гъждовно... компанията трудно вземаше решения“ и т.н. Или пък: „Когато се върнахме, разбрахме, че човекът, който трябваше да полива краставиците, не си е свършил работата и е унищожил градината.“ Оплакването има защитна функция в нашата култура и трябва да го осъзнаем.

следва на 2 стр.

Плодът на светлината: всичко добро, право и истинно

Влади Райчинов

Денят на народните будители е празник, който събужда паметта за хора, посветили живот и дело на нашата просвета и култура, за развиване на народностно самосъзнание и любов към Отечеството. На 1 ноември 1922 г., по инициатива на Стоян Омарчевски и с решение на Министерството на народното просвещение, България започва да чества този ден, за да почете приноса на духовните просветители, които са градили идентичността, опазвали са вярата и са съхранявали езика, културата и традициите на българите.

Портрет на Неофит Рилски
худ. Иван Карастоянов (преди 1881 г.)
| източник: Wikipedia

Сред фигурите, оставили своя завет за идните поколения, се откроява името на... Неофит Рилски. Роден в Банско като Николай Поппетров Бенин, този патриарх на българската духовност и просвета оставя трайна, неизличима следа в нашата родова памет. Още като млад монах Неофит поема по пътя на просветителството, воден от убеждението, че знанието са най-силното оръжие срещу духовната и социалната тъмнина.

следва на 3 стр.

ГЛАСЪТ НА АМВОНА

Би ли скъсал това писмо?

Георги Боев

Преди време мой приятел станал пастир на стара църква в щата Вирджиния. Когато ме покани да ми я покаже, ме предупреди, че ще видя вдлъбнатини, които са част от американската история. Хората се срамуват от онези времена, но са ги оставили с цел да не се забравят уроците на историята.

Неговата църква е основана преди Гражданската война. Робството още било законно. Във вдлъбнатините били закрепени вериги, с които господарите оковавали робите си по време на богослужение. Хора, създадени по образа на Бога, били връзвани като добитък, докато техните правоверни собственици участвали в неделната служба и слушали за Божията любов!

Как ли се е чувствал един роб в такава църква? Да слушаш за добрия Бог, Който е дал най-ценното Си, докато твоят господар отказва да ти даде свобода!?

следва на 4 стр.

Благодарността – лек против оплакването

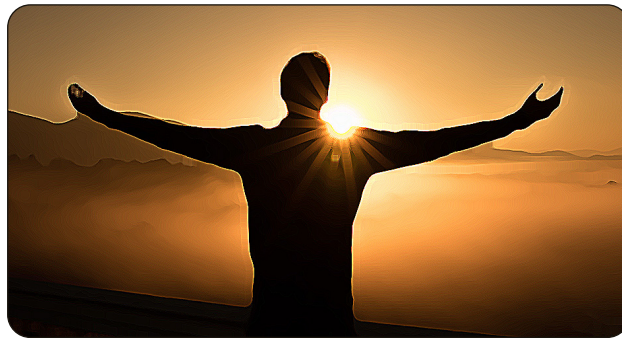
п-р Джесика Иванова

следва от 1 стр.

В Свещеното писание думите „оплаквам“, „плач“ и „оплакване“ се срещат под различни форми общо 127 пъти. Давид пише в Псалом 142:2: „Изливам пред Него плача си, скръбта си изявявам пред Него.“ В този живот ние скърбим, страдаме. Това е част от живота. В нашия греховен свят има много липси и дефицити. Псалмите ни учат да сме напълно искрени с Бога, защото Той е загрижен за нас. Той ни слуша и действа. През каквото и да преминаваме, Той е Емануил, Бог с нас. Девет от 33-те употреби на думата „оплакване“ в Библията намираме в книгата Йов. Йов беше праведен и почти във всеки от тези девет случая се говори как той излива оплакването си към Бога – като винаги идеята зад това е, че Бог е справедлив и че само Той има силата да промени ситуацията на Йов. Точно затова Йов отправя своето оплакване единствено към Бога.

Често се оплакваме, защото сме притеснени. Оплакваме се от цените, защото се чудим как ще ни стигне пенсията или заплатата до края на месеца с тази инфлация. Говорим против някой приятел или роднина, с когото сме в трудни отношения, защото не виждаме изхода от ситуацията. Ап. Павел ни насърчава във Филипяни 4:6: „Не се безпокойте за нищо, но във всяко нещо с молитва и молба изказвайте прошенията си на Бога с благодарение.“ Думата „благодарност“ и „благодаря“ намираме 311 пъти в Словото – над два пъти повече в сравнение с „оплакване“ и други като нея. Факт е, че е много трудно да се оплакваме, когато практикуваме благодарност. Павел много често използва това понятие.

На пръв поглед благодарността може да изглежда една приятна емоция. Получаваме подарък или ни се случва нещо хубаво – тогава чувството, което изпитваме, е благодарност. Благодарността обаче е повече от проста емоция. В своята книга по тази тема Диана Бътлър Бас твърди, че „благодарността е вътрешна нагласа, която можем да изберем и култивираме; един поглед върху живота, който се проявява в действия. Тя е етика или рамка от принципи, чрез които живеем по-пълноценно в света“. Тази етика включва развиване на навици и практики на благодарност, които ни променят към по-добро. Благодарността включва не само това, което чувстваме,

а и това, което правим. Благодарността функционира като съществително и като глагол. Тя е и чувство, и решение. Първото се проявява спонтанно, а второто изисква упражняване през целия ни живот.

Много хубава традиция в много евангелски църкви е отбелязването на една октомврийска неделя като Благодарствен ден. Във Велико Търново, където служа като пастир, на този ден отправих предизвикателство към енорията ми. Раздадох календари за ноември и насърчих хората да вписват всеки ден поне три неща, за които са благодарни. Изграждането на благодарност не е някакво оптимистично мислене. Само с труд и старание е възможно да изградим такава етика или манталитет в живота си.

Дейвид Стейнгул-Раст казва: „Ако си благодарен, не се страхуваш. Ако не се страхуваш, не си агресивен. Ако си благодарен, имаш усещането, че живееш с достатъчно,

вместо в оскъдност, и това те прави способен да споделиш онова, което имаш. Ако си благодарен, можеш да се радваш и да уважаваш хората, които са много различни от тебе. Такъв светоглед може да промени света.“

Молитвата и благодарността вървят ръка за ръка. Апостол Павел ни насърчава да не се обръщаме към Бога само с молбите си и нуждите, които са много реални, а и да се молим и с благодарно сърце. Той пише в Колосияни 4:2: „Постоянствайте в молитва и бъдете в нея с благодарение“, а също в I Солунци 5:17-18: „Непрестанно се молете. За всичко благодарете, защото това е Божията воля за вас в Христос Исус.“

Благодарността и молитвата са наистина лек срещу оплакването. Можем да благодарим дори за трудностите в живота си. Диана Бас твърди, че „благодарността е най-силна, най-ясна, най-радикална, когато нещата са наистина трудни, когато са наистина трудни“. В такива случаи благодарността ни помага да се върнем при Бога. За жалост много хора се молят, само когато ги нападна трудност – когато имат за какво да се оплакват. С помощта на Светия Дух ние можем да изградим живот и етика на благодарност. Не като някакъв фалшив оптимизъм, а като синове и дъщери на Всевишния, Който е Емануил – Бог с нас.

През 1996 г. Джесика Иванова пристига в България, току-що завършила университет. Служи две години и половина като мисионер към Църквата на Назарянина, след което се прибира в САЩ, за да се подготви за служение. След като завършва Назарянската семинария в Канзас Сити и кратък стаж като помощник-пастир в Арканзас, тя е изпратена като мисионер в Сицилия. Там служи четири години и половина, докато получава обаждане с възможност да служи в България.

През 2009 г. Джесика се връща в тази любима за нея страна и продължава да служи в Църквата на Назарянина. През 2016 г. се омъжва за русенеца методист Ивайло Иванов. Най-голямата дилема в началото на общия им живот е в коя църква да служат. След период на молитва Бог ги насочва към Методистката църква, която признава правата на Джесика като ръкоположен пастир и служител.

Първото назначение на Джесика и Ивайло е в Методистката църква в Шумен. Там прекарват седем щастливи години. През това време се ражда дъщеря им Стела, която днес е почти на шест години. Преди малко повече от година са преместени. Сега Джесика е пастир на Методистката църква във Велико Търново, а Ивайло е пастир на Методистката църква в Лясковец. Продължават да се подкрепят взаимно и да се развиват в служенията си.

Джесика вече има двойно гражданство и очаква да остане в България завинаги. Животът ѝ е посветен на служение на Божието царство. Обича да плува, да чете, да се вижда с приятели на кафе. Един от любимите ѝ примери за мисионер, Хъдсън Тейлър, казва следното: „Бог ни е снабдил с повече от достатъчно. Истинската ни нужда е не от ресурси, а от Божието присъствие.“

От ноември 2024 г. Джесика Иванова се присъедини към редакционната колегия на в. Зорница.

Вестник *Зорница* е издание с консервативен протестантско-евангелски характер. Списва се от редакционна колегия към **Българско евангелско дружество**.

По второстепенни доктринални въпроси редакцията допуска разнообразие от мнения. Становището на даден автор невинаги съвпада с това на редакционната колегия.

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

Влади Райчинов, Владимир Железов,
Данаил Игнатов, Джесика Иванова, Емил Марков,
Олег Константинов, Радостин Марчев,
Станислав Алексиев, Тодор Велчев

ЗОРНИЦА

БЪЛГАРСКО ЕВАНГЕЛСКО ДРУЖЕСТВО

адрес: БЕД, ул. Солунска 49, София 1000 | email: vestnik.zornitsa@gmail.com | FB: vestnikzornitsa | web: zornitsa.bg | тел.: 0892 250 517

Редактор на броя: Данаил Игнатов
Коректори: Влади Райчинов, Тодор Велчев
Предпечат: Влади Райчинов
Печат: *Прима принт* ЕООД

Каталожен номер за абонамент
към Български пощи: 312
ISSN: 0861-3826

Зорница се нуждае от финансова подкрепа. Бъдете съработници на най-старото българско периодично издание!

Ще бъдем благодарни, ако обмислите с молитва да бъдете спомоществователи на изданието!

Българско евангелско дружество | IBAN: BG84 BPBI 7942 1021 9606 01 | BIC: BPBIBGSF

Плодът на светлината: всичко добро, право и истинно

Владу Райчинов

следва от 1 стр.

Неуморен преводач, лингвист и автор на първата българска граматика, Неофит Рилски проправя пътеките на българската национална и духовна идентичност, издигайки знамето на просвещението в духа на християнската любов. Многозначително е, че на днешния ден – 1 ноември 2024 г. – издателство „Българска история“ съумя да поднесе на читателите неговата *Първа българска граматика*, сега *първосъчинена*, в обновено издание. Преводът е осъвременен, а изданието включва също така научен коментар, дело на доц. д-р Ива Трифонова. Научни консултанти са реномирани изследователи в тази област като гл. ас. д-р Камелия Христова-Йорданова и доц. д-р Татяна Илиева.

Граматиката на Неофит е публикувана през 1835 г. в Крагуевац и е първият опит за систематизиране на единен книжовен български език. Творбата „представлява оригинална и увлекателна дискусия относно трудностите при създаването на литературен език от много диалекти – пише Джеймс Ф. Кларк. – Тя успява да съчетае употребата и изучаването на българския език.“

Животът на Неофит Рилски ще остане в историята като ярък символ на отдаденост и вяроност към народа и християнската вяра. Неговото дело е живо наследство, отекващо през вековете и подбуждащо поколения българи към смилено и всеотдайно служение – дискретен, но и убедителен пример за следващи будители и просветители.

Едно от основните измерения в дейността на Неофит Рилски е сериозният труд по превода на Новия завет. През първата

половина на XIX век Британското и чуждестранно библейско дружество търси преводач за Писанието и по препоръка на Търновския митрополит Иларион се спира именно на Неофит. Той приема предложението, сключва договор с дружеството и завършва превода в срок. Новият завет на Неофит е отпечатан в Смирна през 1840 г. с църковнославянски букви и претърпява пет издания, което подчертава значимостта на този труд десетилетия преди издаването на Цариградската Библия.

Днес, когато България вече разполага с няколко превода на Божието слово, будителското дело на личности като Неофит служи като основополагащ опит в преводаческата традиция. То е също така и нагледен пример как любовта към Библията и езика мотивира сърцето на Божиите люде да отдават усилия, време и таланти в полза на околните. Да, сега българският народ е далеч по-образован от времената на онези възрожденци. Но по отношение на библейската грамотност, нравственост и духовност сякаш има потребност от още много посветени работници.

Писанието описва ролята на Христовите последователи като „солта на земята“ и „виделината на света“ (Мат. 5:13-14) – тоест, като будна съвест на обществото. В своето Послание към ефесяните апостол Павел пише: „Плодът на светлината се състои във всичко, което е добро, право и истинно. Опитвайте какво е благоугодно на Господа и не участвайте в безплодните дела на тъмнината, а по-добре ги изобличавайте“ (Ефес. 5:9-11). Осоляването и осветяването на делника са метафоричният израз на тези наставления. Това е

будителската длъжност на всеки евангелски вярващ. Нашето присъствие сред съученици, колеги, комшии има функцията да представя „какво е благоугодно на Господа“ (тоест да изяснява и онагледява правдата) и многозначително да избягва и изобличава „безплодните дела на тъмнината“.

Християнският живот включва не само лична вяра и пътуване към Бога, а и отговорност спрямо ближния и спазване на моралните стандарти, които изграждат едно здраво общество. Да бъдеш будител означава да съзираш и назоваваш неправдата и да съдействаш за преодоляването ѝ. Пророк Михей предава Божиите думи: „О, човече, Господ ти е казал какво е добро и какво очаква Той от тебе: да се придържаш към справедливостта, да обичаш милосърдни дела и смилено да живееш пред своя Бог“ (Мих. 6:8, НП ББД). Тези думи са призив към хората на Евангелието да влягат сърце, сили и средства за постигане на Божиите стандарти за правда, да се застъпват за нуждите, правата и достойнството на угнетените и уязвимите, както и да се противопоставят на злото в този свят.

В Деня на народните будители не само си припомняме историята и завета на личности като Неофит Рилски, но и се подлагаме на морален и духовен изпит как изпълняваме призиванието си като християни да бъдем жива съвест на обществото. Празникът е чудесен повод да си кажем на глас пред самите себе си, че Бог очаква да изобличаваме неправдата и да отстояваме Неговата истина и Неговата благодат. Нещо подобно ни подсказва самият Господ Исус в Матей 25:40: „Истина ви казвам: понеже сте сторили това на един от тия най-малки Мои братя, на Мен сте го сторили.“

Будителството не е само утопичен спомен от възрожденското ни минало като народ, а и ежедневна мисия за всеки вярващ да бъде светлина в съвременна България. ▢

Будители и Реформация

ХРОНИКА

На 1 ноември 2024 г. в книжарница „Защо не?“ се проведе среща-разговор под заглавие „Будители и Реформация“. Модератор бе Румяна Иванова, а говорителите доц. д-р Мария Пилева и п-р Данаил Игнатов представиха приноса на американските мисионери д-р Албърт Лонг и д-р Илайъс Ригс за духовното и национално пробуждане на българския народ в периода на Възраждането. Беше разгледано сътрудничеството между тези Божии служители и български възрожденски дейци, повлияло на културата и духовността в България.

Мария Пилева представи дейността на д-р Лонг от своето обширно изследване *Мисията на д-р Албърт Лонг сред българите*, което беше публикувано от Института за литература

към БАН през 2023 г. П-р Игнатов представи живота и дейността на д-р Ригс въз основа на три публикации от историка Георги Генов под надслов *Американският принос за възраждането на българщината, с особен оглед към личността на Илайъс Ригс* (Съюз на учените в България).

След кратки биографични данни за двамата мисионери, участниците в дискусията насочиха вниманието си към въпроси като: С кои българи са се свързали д-р Лонг и д-р Ригс след пристигането си у нас? Какви са били отношенията помежду им като представители на различни деноминации и мисии? Какво е участието им в издаването на списание и вестник *Зорница*? Какво е участието им в превода на Библията? Кои са българите, участвали в превода? Какъв е приносът им за пробуждането и възраждането на българщината?

През своето пребиваване на Балканите двамата мисионери работят както с обикновени хора, така и с видни представители на зараждащата се интелигенция. Разбира се, имената на Лонг и на Ригс се помнят най-вече с издаването на в. *Зорница* и новия превод на Свещеното писание на новобългарски език през 1871 г., осъществен съвместно с Петко Р. Славейков и Христогул К. Сичан-Николов.

По превода на Библията се работи в продължение на около десет години. Д-р Ригс прилича най-напред за това дело Константин Фотинов, но за съжаление скоро той умира.

През 1860 г. Ригс и Костович отпечатват самостоятелно издание на Петокнижието. През 1863 г. се работи по редакция на Петко Славейков на Новия завет, преведен от Неофит Рилски. През 1864 г. Ригс и Лонг работят в Цариград със Славейков и Костович. Четиримата завършват цялостната редакция на Новия завет през 1865 г. По окончателните корекции и издателска подготовка се работи от 1869 г. до лятото на 1871 г., когато тази Библия излиза от печат.

Преводът и издаването на т.нар. „Цариградска Библия“ през 1871 г. упражнява сериозно влияние върху утвърждаването на литературния език и националното самосъзнание на българите. А за всички онези, които са жадни да четат Божието слово по достъпен начин, тя става опора и сила за живот, с увереност в достойнството, което човек намира в Исус Христос при всякакви политически и житейски обстоятелства, с вяра в Божията милост и любов. ▢

снимка: книжарница „Защо не“

Би ли скъсал това писмо?

Георги Боев

следва от 1 стр.

Днешният текст е свързан с историята на Онисим. Роб, чийто живот е във властта на неговия господар Филимон. Онисим е откраднал пари или ценни вещи и е избягал в Рим. Какво ни интересува тази история? Ние нямаме роби, нито пък сме роби. Защо да се занимаваме с едно лично писмо, което Павел е изпратил до виден християнин в град Колоса, с молба да приеме обратно избягал роб?

И как това лично писмо е попаднало в канона на Свещеното писание? Според някои, чрез него Бог ни показва, че не одобрява робството. Но тук апостол Павел не изисква от Филимон да освободи Онисим (макар да го загатва). Защо тогава Онисим трябва да се върне при своя господар и да понесе последиците от своето престъпление? В древния Рим робството е въпрос на национална сигурност и за бягство са се налагали тежки наказания. Дали пък със своето писмо Павел не е целял да смекчи наказанието?

В действителност писмото му не е нито толкова лично, колкото изглежда на пръв поглед, нито служи просто за уреждане на отношенията между господар и роб. Преди всичко то е увещателна молба за братско помирение пред погледа на Христовата църква.

ПИСМО ДО ЦЪРКВАТА (1-7 см.)

Това писмо е изпратено от Павел и Тимофей. Според заключителния поздрав, други хора от обкръжението на апостола знаят за него: Епафрас, Марк, Аристарх, Димас и Лука. От друга страна, получател е не само Филимон, а и сестра Анфия, Архип и цялата църква в дома на Филимон в Колоса.

Защо се споменават тези имена? Вероятно защото случващото се между Филимон и Онисим ги засяга пряко. Повечето богослови смятат, че Анфия е съпруга на Филимон, а Архип им е син. Въпреки че от Филимон, като глава на семейството, се очаква да предприеме конкретни действия спрямо Онисим, решенията му имат последици за цялото семейство, а и за цялата църква в неговия дом. За всички е важно действията на Филимон да бъдат в хармония с Божията воля.

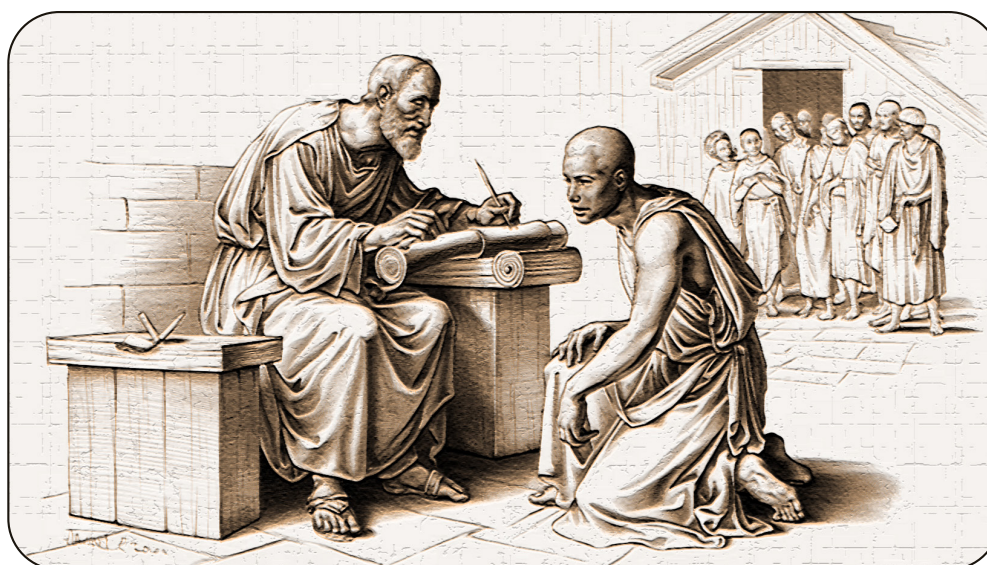
Споменаването на Анфия и Архип е свързано вероятно и с дружбата на апостола с това семейство, които изглежда са приемали много светии под покрива си. И сега от Филимон се очаква да направи нещо, което никой уважаващ себе си римски гражданин не би направил с желание – да приеме обратно един избягал роб, при това без да го подложи на наказание. Дори апостол Павел очаква много повече – да го приеме като брат в Господа.

Ако използваме първоначалната илюстрация от църквата във Вирджиния, ап. Павел очаква от Филимон не да върне Онисим на синджира, а да го вземе на църковната скамейка. Колко гръзка изглежда подобна молба, отправена към човек от господарското съсловие в древния Рим! Колко скандална би изглеждала неговата постъпка за други собственици на роби! И все пак, именно това очаква апостол Павел. Нарушените отношения между Филимон и Онисим се отразяват на целия дом на Филимон, а и на цялата църква.

Писмото е адресирано от толкова широк кръг вярващи до друг широк кръг от вярващи именно затова, защото залогът е много голям. И тук не са важни отношенията господар – роб, а брат с брат. Писмото до Филимон цели да уреди отношенията между двамата братя в контекста на Църквата като

семейство. Ако в едно семейство няма любов, приемане и простителност, то семейната среда е токсична. Именно така се проявяват неразрешените конфликти – те тровят бавно, неусетно, до момента, когато вече стане твърде късно.

В нашата църква няма господари и роби. Всеки от нас по собствената си воля е част от това духовно семейство. Но често липсата на помирение между нас е чудовищна. Водим окопна война с ближния си и си въобразяваме, че пазим църквата от „лошите“. Филимон вероятно е бил изкушен да „си го върне“ на Онисим. Сигурно си е мислил, че справедливостта е на неговата страна и че трябва да дисциплинира Онисим публично, за

да си знаят другите роби къде им е мястото. Дали когато е получил Павловото послание, Филимон се е почувствал изкушен да го скъса? С това писмо обаче апостолът иска му да покаже един по-превъзходен път – този на помириенето. И този път ще доведе църквата в дома на Филимон по-близо до Христос.

ФИЛИМОН И ОНИСИМ (8-16 см.)

Превъзходният път, който ап. Павел предлага на Филимон, може да се опише с две думи: *пълно помирение*. Той очаква не просто Онисим да бъде реабилитиран, но и да бъде поставен редом до Филимон. Апостолът изтъква няколко причини за това.

На първо място, Онисим вече е *Христов последовател*. Павел свидетелства, че Онисим е плод на благовестителското служение в Рим, за което е затворен самият апостол. Окованият е довел избягалия от оковите роб до покорство спрямо Христос. Онисим вече има ново гражданство в небесата. Неговият Цар ще държи отговорен всеки, който се опита да руши Царството. В книгата на пр. Исая Господ казва за Сион, който е предобраз на Църквата: „На дланите Си съм те връзал. Твоите стени са винаги пред Мене“ (Исая 49:16). Онисим вече е сред защитените стени на Църквата. Ако преди бягството е бил външен, със завръщането си в Колоса той вече е вътрешен – тоест, духовен брат на Филимон. Затова Филимон вече трябва да гледа на него през очите на Христос.

На второ място, Онисим вече е станал *съд за полезна употреба*. Ако преди е бил просто слуга, вече е много повече – сега е съд, който Господ употребява: „Някога беше безполезен за теб, а сега полезен и на теб, и на мен.“ Тук в гръцкия текст има игра на думи. Името Онисим (Ὀνήσιμος) означава „полезен“. Когато пише, че Онисим някога е бил безполезен, а сега полезен, апостолът използва синоним (εὐχρηστος), който също означава „полезен“. С други думи, човекът с име „полезен“ е бил безполезен, преди да срещне Христос.

Възможно е Онисим да е създад доста главоболия на господаря си. Но сега, след срещата с Христос, вече е различен човек.

Сега предишното му име с пожелателен характер се е превърнало, в Христос, в олицетворение на същинската полза. Неслучайно апостолът избира синоним, с който да опише новата полезност на Онисим. Има ясна аналогия. „В един голям дом съдовите не са само златни и сребърни, а и дървени и пръстени. Едни са за почтена употреба, а други – за непочтена. И така, ако някой очисти себе си от тези заблуждения, той ще бъде съд за почтена употреба, осветен, *полезен* (εὐχρηστος) на стопанина, приготвен за всяко добро дело“ (II Тим. 2:20-21).

Когато в ума си градим преграда спрямо нашия ближн, ние оцетяваме себе си, защото в Божието семейство всеки има уникална роля – също както всеки съд в домакинството има конкретно предназначение. Ако една църква иска да служи пълноценно на Бога, не би трябвало да оцетява сама себе си. Щом като сме част от дадена църква, трябва да признаваме ролята на всекиго в нея.

На трето място, Филимон трябва да види *Божия промисъл* в бягството на Онисим (вж. Филим. 15-16 см.). Едва ли именно Бог е подтикнал Онисим да избяга от Филимон, но пък със сигурност е насочвал стъпките му, за да срещне апостол Павел и да бъде спечелен за Царството. Сега отношенията помежду им могат да придобият ново, духовно измерение, така че двамата да имат по-пълно общение, а църквата в Колоса да спечели още един инструмент за прогласяване на чудната любов на Христос.

Но какво щеше да стане, ако Филимон беше скъсал това писмо? Какво щеше да стане, ако беше отхвърлил призива на апостол Павел за помирение? Щеше ли да стане по-духовен? Щеше ли това да укрепи църквата в Колоса?

РОЛЯТА НА АПОСТОЛ ПАВЕЛ

Ап. Павел играе важна роля като посредник (21-25 см.). Той е безспорен авторитет и за Филимон, и за Онисим, и за вярващите в Колоса и Рим. Но дали му е било лесно да напише това писмо? Самият Павел е преживявал конфликти с други вярващи: с Петър в Антиохия, с Варнава заради Марк (когото Павел не е искал да вземе на новото пътуване). Ако изсред новозаветните герои трябваше да изберам някого да служи като медиатор, едва ли щяхме веднага да се сетим за Павел. Лично аз сигурно бих се спрял на Варнава или на възрастния Йоан. Но по-важното е не кой да бъде посредник, а какви качества са необходими за това. Църквата има нужда от посредници при конфликтни отношения. У Павел виждам ценни качества за тази роля.

На първо място, посредникът трябва да е *духовно зрял* и изпълнен със *смирение*, по примера на Господ Исус. Апостол Павел описва себе си в това писмо като затворник за Христос; старец, който заради любовта предпочита да моли, вместо да заповядва. Той е пленен от Христовата любов и принася плод на Духа: „любов, радост, мир, дълготърпение, благост, милосърдие, вяност, кротост, себеобуздание“ (Гал. 5:22-23).

На второ място, посредникът трябва да е *готов да плати цената* (вж. 18-19 см.). Павел е готов да поеме товара, за да съдейства за помириенето между Филимон и Онисим. Но това му коства много.

Поради това толкова малко хора биха искали да предоставят себе си в служение за помирение. Защото трябва да платят цена, без да очакват нещо настреща си. Кой би искал да плати от своя си джоб за проблемите на другите хора?

>>

>> Не е ли по удобно да си седим на пейките и да се правим, че не ни засяга? Скарали са се – да се оправят! Няма да навредя на себе си и на семейството си, за да им оправям проблемите. Да, никои не иска да плаща цена. Само че когато това се случва в църквата, рано или късно ще ти се наложи да платиш цена, и то много по-голяма. Цялата църква ще се наложи да плати цена. Личните конфликти винаги имат отражение в църквата. И когато те се развият напълно и не се плати необходимата цена, църквата ще си замине.

И на трето място, апостол Павел е уверен, че Филимон ще го послуша. Филимон е доказал многократно пред светиите, че има меко сърце за Божия глас. Сега Павел просто трябва да поеме инициативата и да напише това писмо до Филимон. Много конфликти в

църквата биха се разрешили, ако някой поеме инициативата за подобно посредничество. Може би братята и сестрите ще ви изненадат приятно, ако им протегнете ръка за помирение. За съжаление, ще има и такива, които просто ще скъсат писмото за помирение. Не знаем кой как ще реагира.

В нашата църква няма вдлъбнатини от вериги за роби. Фактът, че вече няма робство, обаче не означава, че не сме роби. Много от нас робуват на своите страсти, които не им позволяват да се покланят пълноценно на Господа. Има само един начин да бъдем освободени от тези окови: да бъдем изкупени от добрия Господар, Исус Христос, а след това да последваме Неговия пример на смирение и начин на живот. Да приемем свършената Му воля за нашия живот и да намерим своята

нова полезност, за да Му служим в Неговия план за възстановяване на човечеството. Той може да поиска да вървим по трънлив път – да се откажем от егото си и от чувството за онеправданост и да се помирим с хора, които не понасяме. Но тръгнем ли този път, ще усетим по-голяма пълнота на общение и по-голяма близост до самия Господ Исус Христос, чието отношение апостол Павел ни увещава да имаме и ние.

Нека си припомним и отправения призив във Филипяни 2:3-9. Едва когато последваме примера на Христос, не само ще бъдем освободени от оковите на греха, но и ще се издигаме с крила като орлите. Разликата между оковите и крилата може да бъде едно-единствено писмо, написано от Светия Дух, Който е нашият Застъпник и Утешител! □

Семинар за междурелигиозна дипломация

ХРОНИКА

На 30 октомври 2024 г. Министерството на външните работи на България бе домакин на семинар, озаглавен „Заедност на религиите и общностите в България: измерения на публичност и дипломация с универсална приложимост“, организиран съвместно с дирекция „Външнополитическо планиране, информация и координация“. Основен акцент бе поставен върху важността на междурелигиозния диалог за стабилността на обществото.

Директорът на Дипломатическия институт Таня Михайлова и зам.-министърът на външните работи Елена Шекерлетова предадоха поздрав от името на министъра на външните работи Иван Кондов и служебния зам.-министър председател Людмила Петкова. Официален поздрав от патриарх Даниил бе прочетен от митрополит Антоний, последван от приветствия на главния мюфтия д-р Мустафа Хаджи и д-р Георги Кръстев от Дирекция „Вероизповедания“.

Първата сесия „Гласът на вероизповеданията“ бе модерерирана от Ангел Орбецов.

Участие взеха представители на шестте основни вероизповедания: митрополит Антоний (Българска православна църква), Вегат Ахмед (Мюсюлманско изповедание), монс. Петко Вълв (Католическа църква), Влади Райчинов (Обединени евангелски църкви), проф. Гарабед Минасян (Арменска апостолическа православна църква) и Максим Делчев (Централен израелски духовен съвет).

Митр. Антоний подчерта ролята на БПЦ в съхраняването на българската духовност. Монс. Вълв представи историята на католическите общности и визитите на папа Йоан Павел II и папа Франциск. Влади Райчинов отбеляза приноса на евангелските християни и техните усилия за българското Възраждане (с превода на Библията, образователните усилия и издаването на периодика като в. *Зорница*). Той наблегна на реформаторския принцип за разделение на Църква и държава и разказа как около пет хиляди възрастни наскоро се събраха в Бургас за молитва за мир. Проф. Минасян говори за приноса на арменската общност, а Максим Делчев изтъкна значимостта на юдейските практики в българското общество.

Втората сесия „Меката сила на заедността“ бе открита от посланик Димитър Михайлов. Проф. Йордан Пеев представи „комшулука“ между българите от различни вери като символ на взаимопомощ. Журналистът Георги Милков разказа за спасителната акция на евреи с кораб „Пенчо“. Доц. Ивайло Найденов говори за миротворството и лидерството като отговорност, а д-р Николай Нешев обсъди важността на етиката и моралните ценности в съвременните общества. Проф. Симеон Евстатиев анализира толерантността и нуждата от съхраняване на религиозната идентичност.

Д-р Богдан Паташев разглежда историческите връзки между България и Ватикана, изтъквайки значението на св. Климент Римски и делото на

Кирил и Методий. Доц. Албена Танева подчерта ролята на религиозната толерантност, като даде пример с моралната позиция на Светия синод през Втората световна война за спасяването на евреи. Проф. Жоржета Назърска акцентира върху значението на академичните институции и преподаването на предмет „Религия“ в училищата. Бойко Василев обсъди рационалността и скепсиса като качества на българите и въпроса за вярата.

снимка: Влади Райчинов

В заключителната дискусия се включи асв. Грета Ганева, секретар на ОЕЦ и НСРОБ, която отбеляза важността на медиите и образованието за укрепване на религиозната заедност. Таня Михайлова приключи с благодарности, подчертавайки, че успешната дипломация се основава на доверие и диалог.

Събитието завърши с изразено задоволство от успеха и с подчертаване на важността на международните партньорства за утвърждаване на междурелигиозния диалог. □

Условията за Божиите благословения

п-р Стефан Градинаров

Искайте... търсете... хлопайте... чакайте!
Матей 7:7; Лука 24:49

Всеки християнин очига за Божиите благословения. Много хора приличат на старозаветните патриарси, защото като тях схващат Божиите благословения в чисто материалистичен смисъл. Един човек, мислят те, е благословен от Бога, когато има имот, стага, апартаменти, добро обществено положение и пр.

Истинското чадо Божие обаче търси благословения от Бога за своя цялостен живот в неговото минало, настояще и бъдеще. По отношение на миналото Божиите благословения се изразяват в прощение на греховете му. В настоящето те му носят сила и благодат. А по отношение на бъдещето му те му носят надежда и вяра в безсмъртието.

Христовият последовател знае, че ако дори и да спечели целия свят, а загуби душата си, нищо не ще го ползва. Затова за него духовните благословения заемат първо място в живота му и той с радост се отзовава на поканата на Христос: „Искайте, търсете, хлопайте, чакайте!“

Искайте!

Не е достатъчно да се помолим само веднъж за едно нещо. Ние трябва да постоянстваме и да подновяваме нашите молитви. В молитвите ни трябва да има старание и постоянство.

Най-лесният начин да получим нещо от Бога е като Го помолим за него. Бог слуша всички молби, изказани със смирение и благоговение. Небесните благословения са достъпни за всички, стига те да са искани с вяра в Бога. Исус ни уверява, че ако ги искаме с вяра, Бог ще ни ги даде.

Търсете!

Тази дума означава известна доза усърдие, старание и труд. Като че ли Исус има предвид нещо, което човекът е изгубил. А трябва да признаем, че има доста неща, които ние сме изгубили, увлечени в сивото ежедневие на живота. Колко хора има, които в тези тревожни времена са изгубили душевния си мир, връзките си с Бога, спасението на душите си, усега към духовните ценности и контакта със Светия Дух! „Търсете“, ни увещава Христос. Търсете и ще намерите!

Хлопайте!

Тази дума означава още по-голяма доза от търпение, старание и усърдие в християнския живот и духовните постижения. Затворената врата представлява една пречка в нашия път, но ние трябва да се стараем да отворим тази врата, да отстраним пречката! Хлопайте – тоест, не се плашете от пречките, от мъчнотиите, но постоянствайте, трудете се, борете се и затворената врата ще се отвори!

Чакайте!

Това е последното поръчване на Христос към учениците. Чакайте, докато се облечете със сила от горе! Силата на Светия Дух не идва с бързане, шумене и самоволно настояване. Макар да е неприятна и досадна работа, чакането е необходимо за каляване на характера и дисциплиниране на вярата и волята. В търпеливото чакане душата се зрее! Колко търпелив е Бог и колко много чака, докато от грешника излезе светия! Чакайте с вяра, с молитва, с любов и ще слезе над вас Светият Дух. Бог и днес благославя, стига ние да изпълним необходимите условия за излизането на Неговите благословения. □

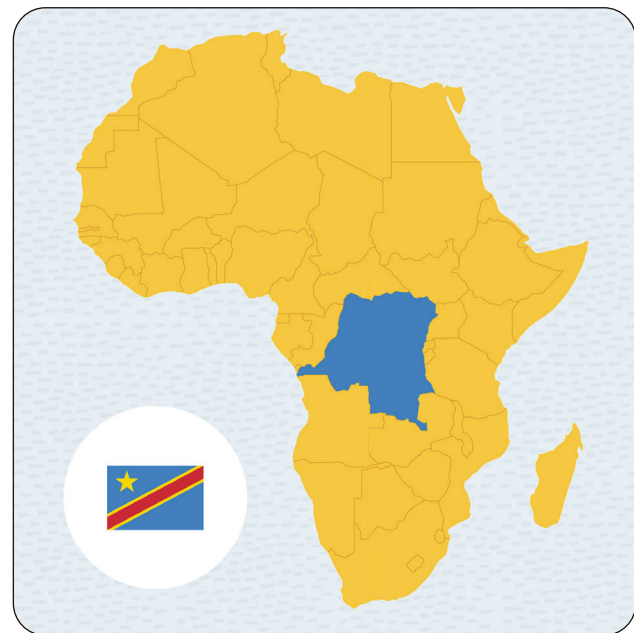
Гоненията срещу християни в Демократична република Конго

п-р Владимир Железов

Демократична република Конго, известна също като Конго-Киншаса или само Конго, е държава в Централна Африка. От 1971 до 1997 г. тя носи името Заир. Със своето близо 110-милионно население и 2 345 409 км² площ, тя е втората по големина държава в Африка и съответно единадесета в света. Официалният език е френски, а християнството е преобладаващата религия.

Около 95% от населението на Д.Р. Конго е християнско, като около 55% са католици, а 40% – евангелски християни. В страната живеят около 1,5% мюсюлмани, 1% са представители на други религии, а 2,6% изповядват местни вярвания.

Макар че са преобладаващо мнозинство, християните, живеещи в източната част на Конго, са изложени на невероятен риск. Вярващите от провинция Северен Киву са под най-голяма заплаха от жестоки нападения. Те са изправени пред сериозни предизвикателства поради присъствието на радикалната ислямска групировка „Алианс на демократичните сили“ (ADF), която е отговорна за нападения срещу християни и църкви. Това е угандийска бунтовническа групировка, базирана в планините Рувензори, в източната част на ДРК. Повечето от членовете ѝ са ислямисти, които искат да въведат законите на шерията в Уганда.

ADF е създадена около 1998 г. чрез сливане на потоци от различни недоволни слоеве в угандийското общество, които се чувстват маргинализирани след свалянето на диктатора Иди Амин. Както изглежда, групата получава външно финансиране от неизвестни източници. През юни 2010 г. започва въоръжена кампания срещу ADF, наречена „Операция Рувензори“.

Понастоящем ADF наброява приблизително 500 бойци, но поради високата степен на секретност на организацията и нейната разделена структура е трудно да се определи общата ѝ численост. Тази ислямска организация е свързана с групировката Ислямска държава. Тя си е поставила за цел да унищожи християнските църкви в Конго и да наложи ислямски халифат в тази стратегически разположена и преобладаващо християнска област.

Идеологическото влияние на тази ислямска групировка се отразява на обществото не само в Конго, а и в съседна Уганда. Това допълнително увеличава вероятността за гонения срещу християните, особено новоповярвалите.

Църквите и вярващите в тази част на страната стават обект на нападения, убийства, отвлечения и сексуално насилие.

В Северен Киву действат и над сто въоръжени групи, което допълнително усложнява живота на християните. Паравоенни групи като M27, Май Май, Май Май Шека, Рая Мутомбоки, Национални сили за освобождаване, Възродителни сили и много други активно се занимават с контрабанда на минерали. Организираните криминални мрежи изнасят кобалт от мините и създават обстановка на беззаконие. Те са безмилостни към всички, които им се противопоставят. Говоренето срещу тези групи и техните зверства може да доведе до тежки репресии и отмъщение.

Църковните водачи, издигащи глас срещу насилието, са изложени на риска да бъдат атакувани, което прави изключително трудно за християните да се застъпват за мир и безопасност. Представители на Католическата църква, които публично са се обявили против корупцията и насилието, и призовават властите да спазват конституционните срокове за провеждане на избори, съобщават за случаи на словесен тормоз и намеса в тяхната работа.

Положението допълнително се влошава от корупцията в страната. Властимащите често присвояват обществени средства и не защитават гражданите от гонения. Онези, които нападат християни, често остават ненаказани поради корупцията.

От 2022 г. до днес над 2,6 милиона души само от провинция Северен Киву са бежанци към други части на страната. Само за януари и февруари 2024 г. Поне 261 християни са били убити поради своята вяра, а 45 християнски църкви, училища, болници и гробища са повредени, взривени, разграбени, опожарени, затворени или конфискувани. Историите са покъртителни, а църквата страда. Божиите хора устояват, но понякога насилието е трудно поносимо.

В Касинди, малък град в източната част на Конго, докато християните се поклонят на Бога на неделното богослужение на 15 януари 2023 г., сред събранието избухва заложен експлозив. Петнадесет души загиват, а други 39 са ранени и осакатени.

В YouTube видео на Open Doors Canada¹ п-р Касуки Камбале разказва за ужаса, който са преживели християните в този ден. Той си задава въпроса, който вероятно минава през ума на много вярващи в подобна ситуация: „Ние не разбрахме какво се е случило. Защо нашият любящ Бог би позволил бомба да убие и осакати християните, които са дошли да Му се поклонят? Трудно беше да осъзнаем това, което се е случило. Проповядването и публичното четене на Библията беше трудно. Чувствах се сякаш сънувам – четях Библията, но без да възприемам прочетеното.“

Пастор Касуки Камбале от гр. Касинди
| източник: YouTube video, Open Doors Canada

Въпреки това християните не падат духом и само две седмици след кървавия атенат са отново в църковната сграда, за да хвалят Бога и да Му се поклонят. В друго село, Муконди, също в провинция Северен Киву, в началото на март 2023 г. същата ислямистка групировка убива 35 християни. В провинцията има свидетелства за много разрушени църкви и за хиляди християни, които са били прогонени от домовете и общините им.² Насилието води до масово разселване на вярващи хора в ДРК.

Ситуацията в Конго продължава да бъде изключително насилствена и нестабилна за вярващите. Църквите и християните в страната продължават да бъдат изложени на риск от нападения – особено ако се изказват срещу насилието. Ислямските войнстващи групи се насочват към вярващите като цел на своите терористични операции. Повече от 5 милиона души са разселени, а хуманитарната помощ не може да достигне до някои нуждаещи се хора поради заплахите и насилието. Църквата остава несломима, което показва чудотворната сила на Светия Дух, действаща във вярващите в Д.Р. Конго.

КАК ДА СЕ МОЛИМ ЗА Д.Р. КОНГО

Християните в източната част на ДРК са обект на нападения от страна на ислямски войнствени групировки като Алианс на демократичните сили. Молете се Бог да защитава Своя народ от ислямската агресия.

В ДРК има милиони бежанци и вътрешно разселени лица – и сред тях има християни. Помолете се Бог да се погрижи за Своите хора, които са загубили всичко, и да им помогне да установят връзка с други вярващи.

- Молете се сърцата на екстремистите да се обърнат към надеждата и истината на Исус.
- Молете се за църковни водачи като п-р Касуки от Касинди, които служат на места, където съществува непрестанна заплаха от нападения – Бог да им даде мъдрост, кураж и непоколебима вяра.
- Много жертви на екстремистко насилие са получили дълбоки душевни и физически травми от тези преживявания. Молете се, с помощта на местни и чужди християни, тези скъпоценни братя и сестри да бъдат възстановени и изцелени.

¹ Following Jesus After Kasindi Church Attacks | DRC (YouTube).

² Democratic Republic of the Congo: Full Country Dossier (goakag на адрес opendoors.org; 02/2024).

Унизен и възвисен

185 години от смъртта на Джон Уилямс

Емил Марков

Бъди верен до смърт
и аз ще ти дам
венеца на живота.

Откровение 2:10

От историята на ранното християнство знаем, че мъченици на вярата са били публично убивани и разкъсвани от диви животни – за забавление на тълпите. По-малко се знае за християните, станали жертва на канибализъм. Но и двата случая са илюстрация за падението на човека: венецът на творението, създаден по образа на Бога. От друга страна, така още по-ярко изпъква духовната извисеност на онези, които съзнателно рискуват да умрат по подобен унижителен начин. Смърт отворителна и в същото време.. слава – като онази на Кръста.

Портрет на п-р Джон Уилямс;
худ. Джордж Бакстър (1843 г.)
| източник: Wikimedia

На 20 ноември 1839 г. мисионерът Джон Уилямс е убит и впоследствие изяден от местните жители на остров Ероманго, Нови Хебриди. Неговата саможертва обаче не се изчерпва и не се заключава с трагичния му край. Целият живот на този забележителен човек, оставил трайна следа в християнизирания Полинезия, е пример, който не бива да бъде забравян.

Джон Уилямс е роден на 19 юни 1796 г. в Тотнъм, Северен Лондон, в семейството на родителите от Уелс. Едва 14-годишен, започва работа в железарски магазин. Четири години по-късно, без да проявява особен интерес към вярата, с голямо нежелание все пак позволява да бъде убеден от съпругата на работодателя си да отиде на църква. Темата на проповедта била: „Дали е облагодетелстван човек, ако спечели целия свят и загуби собствената си душа? Какво ще даде в замяна на душата си?“ Резултатът от посещението надхвърля от очакваното. Младецът не само става християнин, но и се посвещава да служи на Бога.

На 17 ноември 1816 г. Джон Уилямс и съпругата му Мери отплават за Таити, изпратени от Лондонското мисионерско дружество. Скоро основават мисионерски център в Рауатеа – остров в южната част на Тихия океан. Посещават полинезийски островни вериги, а целта им е чрез образование и благовестие да преобразят и издигнат тези практикуващи свиреп канибализъм общности до цивилизован и грамотен народ.

Джон опитва да повиши техните стандарти, като ги убеди да признаят правото на живот и собственост, да отхвърлят такива разрушителни навици като пиянство, насилие и неморалност. Насърчава островитяните да станат трудолюбиви, инстуктура ги в корабостроенето и въвежда отглеждането на захарна тръстика. Превежда Евангелието от Лука и написва редица образователни книги на местни езици. Неговият благовестителски дух вдъхновява също така и местни жители да основат свои мисионерски общества, за да занесат Евангелието на други острови.

Джон Уилямс сам конструира кораб, кръщава го „Посланик на мира“ и през 1830 г. пристига в Самоа с него. Там оставя осем таитянски учители, които успяват да споделят Благата вест с цялото население на Самоа и да обучат Христови ученици.

През 1834 г. се завръща в Англия със съпругата си и трите си деца. (Двамата имат общо десет деца, но само три от тях оцеляват до зряла възраст.) Там събира средства за продължението на мисията и ръководи отпечатването на Новия завет на езика на Раротонга. Публикува книгата си: *Разказ за мисионерските предприятия на островите в южната част на морето* (1837 г.). Кралица Виктория, която през същата година се възкачва на трона, е една от първите читателки на творбата му.

Джон Уилямс се завръща в Полинезия и планира да достигне други места, където все още властва тъмнината. През ноември 1839 г., заедно с мисионера Джеймс Харис, посещават остров Ероманго, част от Нови Хебриди. Джон все още е неизвестен там, а преди време търговци на сандалово дърво са се отнесли жестоко с местните жители. Жадни за отмъщение, последните нападат двамата мисионери още при пристигането им, убиват ги с бойни тояги и ги заличават в селището, където ги сготвят и изяждат според обичая си.

Убийството на п-р Уилямс и г-н Харис;
худ. Джордж Бакстър (1841 г.)
| източник: Wikimedia

Джон остава верен на стиха, който го е разтърсил още в нощта на обръщението му: да намери живота си, като го губи заради Христос. Сред последните думи на Мери Уилямс към нейния съпруг е молбата: „Не отивай на Ероманго, Джон!“ В неговата Библия по-късно е намерено малко парче хартия, върху което той е написал слово, изказано от Исус: „Аз се молих за тебе, да не отслабне твоята вяра“ (Лука 22:32).

Десетки острови, преобразени от Божието слово, много църковни сгради, икономическо и социално подобрене на живота и хиляди островитяни, доведени до спасение в Христос – това е наследството на Джон Уилямс.

Най-големият му син продължава работата на баща си в Самоа. Малкият му син, оставен в Англия, носи като второ име Таматоа. Кръстен е на местния крал, който пръв посреща баща му в Рауатеа. На остров Раротонга през 1839 г. е издигнат мемориален камък, който още стои там. През декември 2009 г. потомци на Джон и Мери Уилямс пътуват до Ероманго, за да приемат извинения от потомците на канибалите и да им дадат прошка на специална церемония за помирение. □

Когато се излезе от релсите

Иван Д. Стефанов

Всичко във Вселената се развива по строго определен път. Небесните тела – Слънце и звезди – неспирно се движат в своите орбити. Влакът лети успешно само когато е в тясното пространство на релсите. Колите се движат по шосетата, които им е построил инженерът. Както небесният, така и земният шир са изпълнени от сложна система от пътища, по които с математическа точност се движат планети, звезди, локомотиви, коли и хора.

Но за венеца на мирозданието – човека – Бог е построил и други пътища, според Своята нравствена природа. Те се наричат: правда,

истина, любов, трезвеност, мир. Хармония, безопасност и благоденствие царуват там, където се върви по тези пътища, а катастрофите и нещастията са неминуеми, когато се излезе извън тях. Колко разрушения и жертви оставя след себе си дерайлираният влак! Каква световна катастрофа би настанала, ако някое небесно тяло излезе вън от своята орбита!

Кое е вярно за физическия мир, вярно е и за духовния. Когато човекът остави пътя на правдата, истината и любовта, неминуемо следват нещастия, бедствия и ужаси. Няма мир за нечестивия, казва Словото Божие.

Ужасите, разрушенията и кървите на днешната война са убедително доказателство за горната максима. Когато човекът се подиграва с Божиите закони и излезе от релсите на изявената в Христа воля, той крачи стремглаво към своята гибел. Човечеството напразно ще простира ръце и ще търси благополучие и мир. Напразно, защото ги търси вън от Бога.

Само когато хората гледат благополучието си в рамките на Божиите вечни закони, само когато вървят по пътищата на правдата, мира и любовта, само тогава земята ще стане рай и хората – истински братя! □

ИЗ АРХИВА

Зорница, ноември 1944 г.

Фийби Палмър и методистките мисии

п-р Владимир Железов

Американските методистки мисии в Китай са създадени до голяма степен благодарение на влиянието и подкрепата на една изключителна жена. Фийби Палмър е методистка мирянка, която работи неуморно за социална промяна и оказва ключово влияние върху методисткото съживление през XIX век.

Фийби Уоръл е родена на 11 декември 1807 г. в Ню Йорк, в семейството на благочестиви родители методисти. Баща ѝ се обръща към вярата в Христос чрез проповеди на Джон Уесли и тя израства, потопена в историята и учението на видни методисти. На 19-годишна възраст Фийби се омъжва за Уолтър Кларк Палмър – 24-годишен лекар, който също е методист.

Въпреки своя безукорен живот, Фийби не е преживявала някакво силно емоционално обръщане към вярата, характерно за евангелските християни. Поне самата тя не смята, че е имала такова. Въпреки духовните си преживявания тя не е имала момент, какъвто мнозина описват като начало на духовния път. Нейната практика е да се обръща към писаното Божие слово и да се моли на Бога да я насочва чрез словото Си и да ѝ посочва определени пасажи в Библията, които са подходящи за нейната ситуация.

До 29-та си година тя и съпругът ѝ губят три от четирите си деца – две момченца умират преди да навършат първата си годинка от болест, а тригодишната им дъщеря загива в детското си креватче при ужасен пожар, предизвикан от небрежна медицинска сестра.

Тези трагедии обаче се оказват средство, чрез което Фийби предава себе си напълно на Бога в стремежа си към святост. През тези години семейство Палмър посещават църквата на Алън Стрийт, известна методистка общност в Ню Йорк. Тук младата двойка участва активно в църковното ръководство, а посоката на тяхното служение е силно повлияна от едногодишния период на съживление, който започва в събранието на „Алън Стрийт“ през 1831 г. Именно в тази атмосфера на изострено духовно съзнание Фийби и сестра ѝ Сара Лангфорд отварят дома си за женско библейско обучение, посветено на стремежа към „чисто сърце“. Това обикновено събрание, известно като „събрание във вторник“ за проповядване на святост¹, в крайна сметка се превръща в модел за повече от двеста подобни „събрания във вторник“ по целия свят. Постепенно Фийби Палмър поема ръководството на „събранието във вторник“ и репутацията ѝ на учител и тълкувател на Писанието се разпространява.

Макар че не смята себе си за богослов, Палмър на практика развива едно специфично опитно богословие, което не се вписва в стандартите на академичното богословие, нито може да бъде определено като систематично или полемично, но определено резонира в душите на хиляди нейни слушатели като адекватно обяснение на тяхната вяра.

По отношение на Библията Палмър има възможно най-възвишеното разбиране. Основният принцип на нейното богословие е, че когато Библията „говори“, говори Бог. Тя е дълбоко убедена, че „Библията е живият

глас на живия Бог“ и че гласът на Светия Дух в Свещеното писание е дори по-надежден от глас, идващ от небесата.¹ Библията за нея е непогрешим стандарт, на който вярващите трябва да подчинят своите собствени и всички останали мнения.

Фийби Палмър има един разумен подход към тълкуването на Библията и вярва в способността на човешкия ум, осветен от силата на Светия Дух, да разбере правилното значение на Божието слово. Това нейно разбиране почива на факта, че Бог не е неразумен, така че никога не си противоречи и не ни заповядва да правим това, което е невъзможно. Тъй като Бог е разумен и тъй като Той е Творец на разума на вярващия, християните могат да се доверят на своя обновен чрез действието на Светия Дух интелект: „Благотатта не ме лиши от способността ми да разсъждавам, а я превърна в по-съвършен, осветен канал и след това наложи пълноценното използване на обновения ми интелект.“²

Въпреки че духовният опит, като един от основните стълбове на нейното богословие, е и неговото най-слабо звено, разбирането на Палмър за мястото на личния опит в духовния път на вярващия претърпява определено развитие. В крайна сметка се установява като едно балансирано и основано на Библията убеждение, че истинският християнски опит винаги ще потвърди истинността на Библията.

Портрет на Фийби Палмър
| източник: craiglads.com

Служението на Фийби Палмър се разраства постоянно през трийсетте години на XIX век: от ранната им работа в съживлението на „Алън Стрийт“ до нововъзникващата им работа по палаткови евангелизации. В резултат на това, за Фийби става все по-трудно да оправдае ограничаването на поучението и проповядването си само към жени. През 1839 г. тя става първата методистка, която е „класен ръководител“ в Ню Йорк. През тази година се провеждат и първите от многото лагерни събрания и евангелизаторски служби, които Уолтър и Фийби провеждат в Съединените щати и

„Някои хора ще получат по-голяма награда за своята вяра от мен. Бог ми е дал да виждам явен плод от служението ми. Но има и други, не по-малко верни на Господа, на които Той не е показал голям плод от дейната им вяра и труда на любов. При все това те не се обезсърчават. Венецът им за вяроност и търпение ще бъде по-славен от моя.“

в чужбина. Към 1840 г. тя стига до убеждението, че трябва да допусне мъже до „събранията във вторник“. Тук тя преподава за „пълното осветение“ на множество от видни мъже и жени от различни деноминационни среди. Тук изковава и характерното си „олтарно богословие“, което се превръща в значителна богословска модификация на уеслианското учение за християнското съвършенство. Не може да бъде подценена ролята ѝ за разбирането на стереотипи относно жените, които имат призив от Бога за проповедническо служение. Нейната книга *The Promise of the Father* (1859 г.) изиграва немалка роля в това отношение. Тя бива високо оценена и подкрепена от редица водещи по това време служители на Превитериянската, Конгрегационалната и Методистката църкви.

Същото посвещение като учител, писател и проповедник дава на Фийби Палмър и сърце да благовества. Тя е виден участник в градските мисии сред затворниците, бедните и бездомните. Домът си на улица „Източна 15“ на по-късен етап тя предоставя на Армията на спасението, като дом за самотни майки. Този неин благовестителски плам личи и от подкрепата ѝ за мисиите в чужбина. Тя е призната за една от основателките на световните мисии в американската методистка традиция.

Фийби Палмър е движещата сила за финансирането на първите методистки мисионери в Китай. Самата тя обмисля да замине за Китай, но решава, че е по-нужна там, където се намира. Двамата със съпруга ѝ обещава първите 1000 долара и стимулират други да съберат подобни суми.

Методистите не са първите, които изпращат мисионери в Китай. Много други мисии ги предшества, включително тази на Хърсн Тейлър, който основава Китайската вътрешна мисия. Първите американски методистки мисионери в Китай, Моусес Уайт, Робърт Маклей и Хенри Хикок, подкрепени от Фийби Палмър и нейния съпруг, достигат Фучау в страната на Конфуций на 4 септември 1847 г.

Фучау по това време е град с население над 600 000 души. Въпреки това продължително време никой не се обръща към Христос, макар че хората се отнасят изключително дружелюбно. Въпреки ползното за здравето местоположение, различни болести преследват мисионерите. Понякога усилията им изглеждат безплодни. Седем години след пристигането си те все още не са видели нито едно доказателство, че някой човек се е обърнал към Христос. Минават още три години, преди да кръстят първия си обръщенец на 7 юли 1857 г.: човек на име Тин Анг. До 1867 г. християни стават едва 450 души – твърде малка част от населението на Фучау. Това е достатъчно да се напълни само една църква.

¹ C. E. White, "What the Holy Spirit Can and Cannot Do: The Ambiguities of Phoebe Palmer's Theology of Experience" (*Wesleyan Theological Journal*, vol. 20/1, Spring, 1985), p. 109.
² Ibid., p. 110.

>> Феномен на нашето време е експлозивното разрастване на китайската църква. Това обаче не е станало случайно. Важен принцип тук е ефектът на снежната топка. Една малка промяна днес може да доведе до огромен ефект по-късно. На пръв поглед, незначителната работа на методистите във Фуцау е една от многото струи, които допринасят за появата на днешната

устойчива и вярна китайска църква. Такива мънички начала показват непреходната сила на индивидуалните актове на доброта. Фийби Палмър е видно лице в това обединение на християнски усилия.

През 1864 г. Фийби и Уолтър Палмър стават редактори на популярното периодично издание *Guide to Holiness*. Фийби остава на този пост до смъртта си на 2 ноември

1874 г. Към момента на смъртта ѝ „събранията във вторник“ се превръщат в международно движение, което достига над 200 срещи по целия свят. Разработената от нея доктрина за святост променя американския богословски пейзаж и изиграва формираща роля в традициите на уеслианството, движението за святост и петдесятничеството. ▢

ХРОНИКА

Раждането на Глобалната методистка църква

п-р Даниел Топалски

Глобалната методистка църква (ГМЦ) започна своя официален организационен живот като деноминация на 1 май 2022 г., но нейната учредителна генерална конференция се проведе едва през септември 2024 г. в Сан Хосе, Коста Рика.

Междувременно деноминацията функционираше според Преходна книга на ученията и дисциплината и под ръководството на Преходен ръководен съвет. След приключване на конференцията всички преходни елементи от организацията на ГМЦ отпаднаха и бяха заменени с постоянни.

Преждевременното стартиране на ГМЦ беше предизвикано от поредното отлагане на дългоочакваната генерална конференция на Обединената методистка църква (ОМЦ), най-голямата методистка деноминация в света. Специално свиканата Генерална конференция през 2019 г. не успя да сложи край на противоречията, а удържаната за пореден път традиционна позиция предизвика недоволство и вълна от неподчинение на църковния ред сред либералните фракции.

Опитът да се постигне мирно уреждане на ситуацията чрез разделяне на ОМЦ, роди т. нар. „Протокол за помирение и благоволение чрез разделяне“, който отваряше вратата за създаването на една нова методистка деноминация, готова да застане категорично на традиционните християнски позиции, без да се съобразява с обществените и лобистки натиски. Подготвителната работа започна незабавно през март 2020 г. чрез усилията на група от църковни водачи с традиционни разбирания, които съставиха *Преходния ръководен съвет*. Много скоро стана ясно, че

работата на този съвет ще продължи по-дълго от очакваното заради разразилата се пандемия и отлагането на Генералната конференция за неопределено време.

Междувременно беше създадена *Преходната книга на ученията и дисциплината*, която да подпомогне провеждането на учредителната конференция на бъдещата деноминация. Това беше мъдър ход, като се има предвид, че до приемане на *Протокола* така и не се стигна. Генералната конференция на ОМЦ беше отложена отново, този път за 2024 г. Така се стигна до решението на Преходния ръководен съвет за стартирането на Глобалната методистка църква от 1 май 2022 г. Първата годишна конференция, която се присъедини към новата деноминация, беше българската. С единодушно решение от 1 април 2022 г. българските методисти обявиха, че напускат ОМЦ и се присъединяват към ГМЦ от момента на нейното официално начало. На 2 май пастир Даниел Топалски беше приет за член на Преходния ръководен съвет.

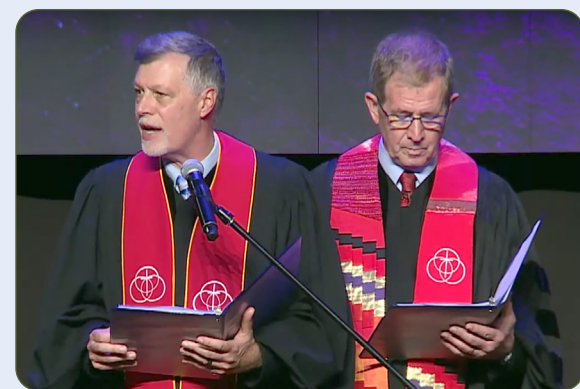
Поставено бе началото на процес на приемане на местни църкви и пастори, напуснали ОМЦ, въпреки юридическите и финансови пречки. Дълго отлаганата Генерална конференция на ОМЦ, проведена от 23 април до 3 май 2024 г. в САЩ, оправда очакванията на традиционалистите за промяна на църковното учение за сексуалността и брака. Новото определение утвърждава брака като „свещен пожизнен завет, който събира двама вярващи (пълнолетни мъж и жена и/или двама пълнолетни възрастни) в съюз един с друг“. Заличен е текстът, според който практикуването на хомосексуални отношения е несъвместимо с християнското учение, като в същото време се позволява пълното включване на хората с LGBTQ ориентация в църковния живот. Това позволява тяхното ръкополагане като пастори и избиране като епископи, както и отслужването на еднополови бракосъчетания. Редом с това беше възприет моделът на регионализирано църковно управление, който позволява отделните региони да приемат свои специфични правила и политики, в това число и в сферата на сексуалността, брака и стандартите за ръкополагане.

Всички тези отстъпления от традиционното християнско учение се явяват симптоми на един много по-сериозен проблем: поставянето под въпрос на Свещеното писание като правило на вярата и живота. Ето защо Глобалната методистка църква ясно заявява: „Каноничните книги на Стария и Новия завет са първостепенно правило и авторитет за вярата, морала и служението и критерий за преценка на всички други авторитети.“ В съответствие с това човешката сексуалност се възприема като „дар от Бога“, който „се упражнява в рамките на законния и духовен завет на любящия и моногамен брак между един мъж и една жена“.

Раждането на Глобалната методистка църква не трябва да се разглежда единствено като реакция срещу нововъведенията по отношение на сексуалността и брака. То е продиктувано най-вече от желанието за преодоляване на прекомерното ударение върху

институционалния характер на църквата и за възвръщане към основните принципи на методисткото движение от времето на Джон и Чарлз Уесли. Това желание се оглежда във формулировката на мисията на новата деноминация: „Глобалната методистка църква съществува, за да създава ученици на Исус Христос и да разпространява библейската святост по земята.“

Учредителната генерална конференция през септември 2024 г. утвърди *Книгата на ученията и дисциплината*, според която ГМЦ е една единна църква, а не конфедерация или федерация от местни църкви. Категорично отхвърлена беше идеята за регионални църковни структури, защото истината е една и не може да бъде регионализирана.

снимка: SoTheWorldWillKnow.org

Утвърден беше моделът на епископално управление и бяха избрани шестима временни епископи, които да подпомогнат епископ Скот Джоунс и епископ Марк Уеб (на снимката) в ръководството на годишните конференции до редовните избори през 2026 г. Тъй като епископите ще упражняват общ надзор над повече годишни конференции, ръководството на конкретните конференции се поема от назначени от тях суперинтенданти. За епископ на българската конференция беше определена Лия Х. Грегъри от Тексас, САЩ.

Пастир Даниел Топалски беше избран за член на Съвета на деноминацията, който ще осъществява оперативното управление между заседанията на Генералната конференция.

Учредителната конференция протече в дух на разбирателство и взаимно уважение, като ударението беше поставено върху молитвената подготовка на всички важни решения. Общите богослужения заемаха съществено място в програмата на конференцията.

Към настоящия момент Глобалната методистка църква има 35 годишни конференции и повече от 4700 местни църкви в Северна и Централна Америка, Европа, Африка и Азия. ▢

Йоан Дамаскин – последният от църковните отци

Радостин Марчев

Макар в нашето съвремие християнската вяра да се свързва най-вече с т. нар. Западен свят, нейните традиции са дълбоко вкоренени в Изтока. Голяма част от земите, които обичайно смятаме за крепост на исляма, някога са били почти напълно християнизирани и носят своя история – често почти напълно непозната, освен за тесни специалисти. Именно там, в древния сирийски град Дамаск, през 675 или 676 г. се ражда един от най-значимите християнски богослови, Йоан Дамаскин.

Фамилното име на Йоан е Монсур и историците предполагат, че той произлиза от възможно арабско християнско семейство. Дядо му и баща му заемат високи постове в местната администрация: положение, което запазват и след падането на града в ръцете на мюсюлманите през 635 г. Първоначално Йоан Дамаскин тръгва по техните стъпки, но по някое време напуска поста си и става монах в манастира Мар Саба близо до Витлеем, а през 735 г. е ръкоположен за свещеник. Значителният му богословски принос се изразява в поне четири области.

Първо, Йоан Дамаскин е най-крупният до своето време систематизатор на светотеческата християнска мисъл, който събира и обобщава това, което е било утвърдено в периода на Вселенските събори. На това е посветено неговото най-важно произведение *Извор на знанието*.

Книгата се състои от три части. Първата е „Философски глави“. Тя се занимава с логиката, философията и езика и подготвя читателя да разбере следващите части. Следва „За ересите“, която описва и накратко оборва редица ереси. Подобна класификация е характерна за епохата и води своето начало поне от известния *Фанарион* на Епифаний Кипърски. Различните автори описват различни отклонения от вярата, според това кои намират за по-актуални за моментната ситуация и за целите, които си поставят. Характерно за Йоан Дамаскин е, че тук той включва и исляма, който разглежда като християнска ерес. Последната част носи името „Точно изложение на православната вяра“. Тя е най-важната и същинска част на

богословското изложение на автора и често е публикувана като самостоятелна книга.

Извор на знанието има огромен авторитет в Средните векове както на Изток, така и на Запад и често е използвана като справочник на вярата, към който хората се обръщат. Макар че би било прекалено да я наречем систематично богословие в съвременния смисъл на понятието, тя (подобно на *Против ересите* на Иринея Лионски) несъмнено носи такива характеристики. Днес *Извор на знанието* основателно продължава да се смята за един от най-значимите патристични трудове.

На второ място, Йоан Дамаскин е един от най-изявените защитници на почитта към иконите. Неговият живот съвпада с периода на Иконоборческата криза, избухнала през 726 г. с постановлението на император Лъв III и завършила чак през 842 г.. От своя отдалечен манастир във Витлеем, където византийската власт не би могла да го достигне, Дамаскин пише известните си *Три слова за иконите*, в които убедително излага аргументите, залегнали по-късно в постановленията на Седмия вселенски събор (Константинопол, 787 г.).

Трето, Дамаскин е значим химнописец. Той оставя след себе си значително музикално наследство, което продължава да се пее в богослуженията на Православната църква. Подобно на останалите източни химни, които са издържали проверката на времето, то е изключително богословски наситено и се приема за легитимен източник на богословие. Интересен, макар и малко известен факт е, че химни на Дамаскин се изпълняват по време на възкресенските служби в някои западни, протестантски лутерански църкви.

Най-сетне, Йоан Дамаскин е един от първите християни, които влизат в дебат с исляма. До нас са достигнали две неговии произведения по темата, в които той показва известни познания върху Корана, който критикува остро. Първата е част от описанието на ересите в *Извор на знанието*, под надслов „Ереста на исмаиляните“, а втората книга е озаглавена „Разговор между християнин и сарацин“.

Интересно впечатление в тази връзка прави доста толерантното отношение на ранния ислям към християнското население в завоюваните територии. Халифите не само не пречат на неговото практикуване, но и набират голяма част от своята администрация именно измежду християните. Фактът, че Йоан Дамаскин се осмелява да публикува богословски съчинения, полемизирани с исляма, е красноречив. Донякъде проично, именно обстоятелството, че живее под мюсюлманска власт, го защитава от преследването на християнските владетели по време на Иконоборческата криза. Съвсем друг преживяват патриарх Никифор от Константинопол или монахът Теодор Студит.

Йоан Дамаскин умира през 749 г. Понякога го наричат „последният от източните църковни отци“. Разбира се, подобно определение е неточно, тъй като Светият Дух не е престава да действа и да издига учители и защитници на вярата през всяка епоха.

Въпреки това, названието удачно подчертава значимостта на личността и делото на един от най-интересните и важни християнски богослови. □

Приключи Вторият литературен конкурс „Жираф търси творци“

ХРОНИКА

На 1 ноември 2024 г. бяха обявени финалистите в конкурса за литературна творба *Жираф търси творци – 2024*, който събра талантиливи писатели и поети от цяла България. Тазгодишната тема, вдъхновена от библейския стих „Каква полза за човека, ако придобие цял свят, а повреди на душата си?“ (по Матей 16:26, СИ), предизвика десетки автори да разгърнат своите литературни умения и креативност.

На първо място в категория „Разказ“ бе отличена Златка Андонова с произведението *Радул*, което впечатли журито с богато художествено майсторство. Второто място зае Любослава Трайкова с разказа *Онези, които не си отиват от Терорас*, а третото бе споделено между Евгения Динева с творбата *450 нанометра* и Красимир Владимиров с *Да пресечеш финала с Бакайoko*.

Сред останалите участници, които получиха специална награда, са Ани Ковачева с *Половинка пица и Достоевски* и Михаела Сидера-Скот с *Апостолът на ангелите*. Техните разкази, наред с други, допринесоха за богатството и многообразието на конкурса. В частта „Разказ“ имаше и 11 поощрителни награди.

В другата категория „Поезия“ Кристина Ясенова спечели първото място с поемата си *Корабчета*

от *вестник*, която трогна журито със своята великатна изразност и проникновеност. На второ място се нареди Елка Василева с *21-ви век*, а третото място бе присъдено на Вероника Иванова за *Психологически комплекс*.

Специалните награди в тази категория бяха общо петнадесет, сред които личаха заглавия като *Писмо до Бога* от Веселин Веселинов и *Създаден за повече от седем дни* от Евгения Динева.

Журито на конкурса в състав: проф. д-р Калин Михайлов, Виктор Макаров, Ивелина Стойкова, Румяна Попова-Бакърджиева, Любомира Вълчева и Влади Райчинов, изрази благодарност за високото ниво на творбите и разнообразието от участниците: от 18-годишни таланти до автори на 83 години, представящи своя богат житейски опит.

Тазгодишният конкурс привлече участници от над 125 населени места, демонстрирайки не само техния талант и идеи, но и силата на българския дух и желание за богато художествено изразяване.

Организаторите от фондация „Жираф“ изказаха признателност към всички, които вложиха усилия и споделиха своите творби, допринасяйки за богатството на конкурса. Обявяването на резултатите многозначително беше насрочено за Деня на народните будители.

снимка: Влади Райчинов

Така Вторият литературен конкурс *Жираф търси творци* приключи, оставяйки след себе си не само наградените произведения, но и вдъхновение за бъдещите творци, които ще продължат да обогатяват българската култура и литература. Тържественото четене и награждаването на отличените творби ще се проведе на 16 ноември следобед в кафе-книжарница „Жираф“.

За новини около конкурса и другите инициативи на уютната кафе-книжарница в сърцето на София следете тяхната страница: GiraffeCafe.bg. Вестник *Зорница* и тази година е медиен партньор на конкурса. □

Всяко духовно благословение

Влади Райчинов

Какво би било нужно, за да се наречете богат човек? Солидна банкова сметка? Скъпа кола? Може би не бихте отговорили точно с такива примери, но помислете честно. Какво е сърдечното ви отношение? За жалост, немалко хора, определящи се за християни, са подвластни на светски представи за богатство и дефинират благополучието си с оглед на натрупаните притежания или средства.

Такова мислене се наблюдава както сред заможените, така и сред бедните. Изкушението за богатите е да възприемат парите като определящи; за несъстоятелните хора пък парите може да се превърнат в едничка цел, единствена надежда. Алчността е проблем, който засяга както хората с уреден живот, така и тези в сериозна нужда.

Много вярващи обаче сякаш не осъзнават дълбоката истина, че в Христос сме богати. Да, може би имаме сметки за плащане, но ако сме положили вярата си в Исус, можем смело да изповядаме, че Бог е излял най-големите Си благословения върху нас (Ефес. 1:4-7).

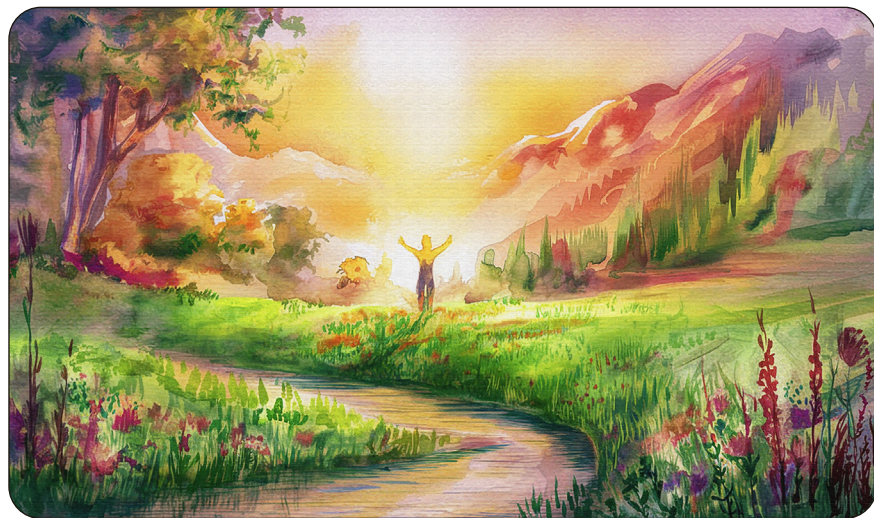
В Ефесяни 1:3 ап. Павел ни уверява, че Бог „ни е благословил с всяко духовно благословение в небесни места“. Забелязвате ли, че глаголет „е благословил“ е в минало неопределено време? Според българската граматика, това глаголно време изразява действие, което се

е случило в минал момент, като резултатът е налице в момента на говорене. С други думи, Бог вече е сторил нещо конкретно в миналото, чието действие се изразява в настоящето ни. С изкупителното дело на Божия Син е осъществено всичко необходимо, в пълна достатъчност, та да може днес да имаме „всяко духовно благословение“.

Благословието е факт. И тук става дума не за малки и оскъдни дарове, а за изобилие, което Бог излива щедро. Ап.сила ни е подарила всичко необходимо за живота си за благочестието чрез познаването на Този, Който ни е призовал чрез Своята слава и сила“ (II Пет. 1:3).

Погледнете отвъд финансовото си състояние и с молитва избройте наум благословенията, които сте получили от Небето. Помислете за духовните дарове, за семейството, за възможността да се наричате Божие дете. Истинското богатство се измерва не в материални притежания, а в духовните съкровища, които имаме в Христос.

Бихте ли отделили време днес да прочетете внимателно Ефесяни 1 гл.? Подгответе

си един бял лист хартия, пуснете си християнско радио и се опитайте да извадите от този пасаж всички видове благословения, за които Павел едва си поема дъх да говори: Бог „ни е избрал в Него преди създаването на света“; „за да бъдем свети“; за да бъдем „без недостатък“; за да живеем „в любов“...

Списъкът продължава, а апостолът дори не смята за необходимо да отделя тези теми с точка. Цялата глава е едно дълго изречение, с натрупани теза след теза: за делото на Бог Отец, за жертвата на Божия Син, за печата на Светия Дух. Какво огромно богатство!

Колко дълбока е любовта на Създателя към нас! Тези благословения са свидетелство, че Бог е верен и ни обича безусловно. □

СЕБЦ с есенна конференция на тема „Той те изпрати. Къде?“

Влади Райчинов

снимка: Влади Райчинов

Националната конференция, организирана от Съюза на евангелските баптистски църкви в България, се проведе на 18-20 октомври 2024 г. в Трявна под надслов „Той те изпрати! Къде?“. В събитието участваха около 90 души, представители на 27 баптистски църкви от цялата страна. За мнозина, които не успяха да присъстват поради здравословни или лични причини, пропуснатата възможност да се насладят на братската атмосфера, вдъхновяващите проповеди и духовното насърчение бе повод за съжаление.

Конференцията получи подкрепа от партньорите от щата Луизиана, с които българските баптисти имат трайни връзки от над две десетилетия. Първата вечер бе открита с видео обръщение от п-р Грег Кларк, който насочи вниманието към силата на Великото поръчение. По-късно Влади Райчинов допълни посланието с проповед, фокусирана върху Божия призив да пресичаме граници в името на Благата вест. Присъствието на пастори, дякони, църковни членове и голям брой младежи допринесе за усещането за общност и за стремежа за предаване на ценности и вяра между поколенията.

През втория ден п-р Лин Уилсън от Баптистка църква „Сидър Крест“ представи видео послание, в което обрисова основните

характеристики на ранните вярващи: тяхната отдаденост, убеденост и жертвот готовност, вярата им в единството и осланието на Божия Дух. След него п-р Венцислав Митев от Аксаково допълни темата с кратко слово, насърчавайки присъстващите да проявяват същата готовност и твърдост в служението.

В третата сесия, водена от п-р Александър Грозев, акцентът бе върху предизвикателствата на мисионерската дейност в съвременния свят. П-р Георги Тодоров, п-р Жоел Широн и Димитър Георгиев, заедно с млади хора от ХМБО, се фокусираха върху различни аспекти на мисията и Божия план за служението на църквата. Младежите демонстрираха отдаденост, излизайки в центъра на Трявна, където свидетелстваха за своята вяра пред местни жители. По-късно 20-30 от тях се изправиха с желание да служат активно в своите църкви и да участват в мисии и благовестие. Конференцията ги издигна в молитва с надеждата, че Бог вече подготвя Своите работници, които да поемат щафетата през следващите десетилетия.

Между сесиите имаше блокове за свидетелства под надслов „Виждете как работи Бог“ – пространство за споделяне от различни райони на страната. В различни моменти тук

водещи бяха п-р Орлин Томов, п-р Венцислав Божиков, п-р Димитрина Опренова и п-р Венцислав Митев. Те даваха думата на хора от църкви по места, които разказваха за най-различни инициативи: младежки служения, работа със социално слаби групи, посещения по домовете, библейски събрания в малки групи по домовете, нови подкасти, наситени с евангелско съдържание към новото поколение, а също и чудеса, станали в живота на вярващите: свидетелства за Божието присъствие и подкрепа.

Следобедната съботна сесия включваше разширена дискусия по шест важни точки, свързани с мисионерската работа и бъдещето на църквата: мисията и предаването между поколенията, динамиката на поколенията, мисиите и технологиите, мисията чрез изкуство, разнообразието в обществото и основаването на нови църкви. Водещи тук бяха п-р Димитрина Опренова и Влади Райчинов. Това време даде възможност на присъстващите да обменят опит и идеи за бъдещи действия в подкрепа на християнската мисия в България.

В неделя сутрин представители на различни региони на страната излязоха отпред, за да споделят духовната си визия, като последователно участниците отправяха молитви за църквите в източния, южния, централния, северния и софийския региони. Събранието завърши с проповед на п-р Георги Гърдев от Казанлък, основана на II Коринтяни 2:14-17. Той подчерта, че вярващите са призвани да бъдат благоуханна жертва в служение на Господа.

По традиция конференцията завърши с Господня трапеза, отслужена в дух на единомислие и единомушие, символ на единството на църквата. В заключение председателят на СЕБЦ п-р Теодор Опренов обобщи мислите и впечатленията на всички, подчертавайки посвещението към мисията на баптистките църкви в България и стойността на такива срещи за обнова и вдъхновение в служението. □

ХРОНИКА

Първа евангелска църква (София)

история и развитие

п-р Данаил Игнатов

I част

От възникването на евангелско общество до утвърждаването на църквата към края на XIX век¹

През октомври 1862 г. мисионерът Чарлз Морс идва от Одрин в София, за да проповядва. Три месеца по-късно пристига и д-р Хенри Хаскел. Тогава София наброява около 20 000 души и представлява неузгледен турски град. Ето какво пише Морс в поздравително писмо по случай 50-та годишнина на евангелизма у нас: „През 1862 г. обстоятелствата като че ли благоприятстваха за отваряне на една [мисионерска] станция в София. Три години по-рано, когато гръцкият владика се опитал да влезе в София, народът станал като един човек и го изгонил. Но Провидението отвори път.“

Около мисионерите Морс и Хаскел се образува група от няколко души, между които и поп Тодор, който посещава събранията им. Той не се решава да приеме открито евангелизма, но насърчава синовете си за това. Първият софийски гражданин, който приема евангелска вяра, е синът му Георги. Скоро към него се присъединяват брат му Михаил, двете им сестри и жените им. Към тях се присъединява и един турчин: Сауд бей.² В скоро време групата от жадни за слушане и изучаване на Божието слово нараства с още няколко души.

Годината 1864 г. се смята за начална за обособяването на общност, която прераства по-късно в Първа евангелска църква в София. В самото начало около 10 души се събират в дома на Георги Поптодоров, който поема ролята на духовен водач. Събранията на обществото се посещават от проповедници от Самоков. Много скоро назрява нуждата от постоянен проповедник и, по молба на членовете на обществото, за такъв е определен Георги Панчев от София. През 1880 г. обаче той заболява и приключва земния си път.

След смъртта на Г. Панчев събранията се преместват последователно на няколко места. Стига се до решение да се закупи от Иван Касъров мястото, където се намира настоящата сграда на църквата. Тогава то било съвсем накрая на града, около него няма никакви къщи, а само зеленчукови градини и непроходима кал, и затова някои от приятелите били против закупуването му.

През септември 1883 г. от Америка е повикан д-р Иван Матинчев, ръкоположен като пастир, който, освен дарбата си на проповедник на Словото, е и с медицинско образование, с което помага на обществото както духовно, така и в здравно отношение.

Обществото добива официален статут като самостоятелна църква на Събор, проведен на 10–13 януари 1885 г., с приемането на първите 19 редовни членове в нея. След двегодишно служение, на 1 октомври 1885

г., д-р Матинчев се оттегля от пастирско служение и се отдава изключително на лекарска работа. На 15 юни 1886 г. църквата кани учителя от Самоковското богословско училище Андрей С. Цанов, който служи като проповедник до 20 септември 1888 г.

На 20 октомври 1888 г. амвонът се поема от п-р Никола Т. Бояджиев, който почива на 25 декември 1891 г. Макар че служи само три години, той успява да внесе нов живот в църквата. Първ въвежда църковен регистър за членството и протоколна книга. Той е бил първият представител на евангелистите в Областното събрание на Източна Румелия до Съединението.

Първа евангелска църква в София
| изображение: stara-sofia.com

На 20 август 1892 г. духовната работа е подета от младия енергичен п-р Марко Н. Попов. При неговото служение църквата укрепва както духовно, така и материално – започва да се самоиздържа. Той служи непрекъснато 19 години. Посещенията на службите и на неделното училище се увеличават. Всяка година се прибавят нови членове. Той е първият пастир, номиниран и избран от евангелските църкви като техен генерален религиозен представител пред Дирекцията по вероизповеданията.

След несполучливи дирения на по-централно място църквата решава окончателно да построи своя дом на вече закупеното празно място на ул. „Дупнишка“, впоследствие преименувана на „Солунска“.

На 15 юли 1888 г. е положен основният камък на бъдещата църква. Сумите за изграждането са събрани от членовете на църквата и обществото, както и от външни благодетели. На 17 юни 1889 г. строителството е завършено, и църковната сграда бива открита и осветена тържествено за богослужения, в присъствието на княз Фердинанд и на кмета на града, които също така подаряват суми за покриване на задълженията по строежа и обзавеждането на храма.

Църковен живот и строителни работи през първата половина на XX век

На 15 ноември 1911 г. амвонът се поема от п-р Димитър Н. Фурнаджиев, който служи две десетилетия, до 15 ноември 1931 г. Завършил е Университета в Принстън. Той е вторият религиозен представител на протестантските деноминации пред държавните институции. Ползва се с голям авторитет и сред православното духовенство, което понякога го кани да участва в международни конференции.

Наследява го п-р Асен Симеонов, който служи от 15 ноември 1931 г. до 3 март 1940 г.

Арестуван е от прогерманското правителство по време на Втората световна война и е изпратен в концентрационен лагер заради дейността си в защита на евреите. Това обаче не му спестява и втори лагер – в Белене след 1949 г., този път от комунистическата власт.

От 1 май 1940 г. за пастир на църквата е избран п-р Васил Зяпков. Той служи като такъв до деня на неговото арестуване от комунистическата власт и подвеждане под съд по Пастирския процес през 1949 г. Биографията на п-р Зяпков е изпълнена както с изрази на високо уважение и любов, така и с тежки унижения, ужасяващи изтезания в килиите на Държавна сигурност, дългогодишен затвор с клеймото „шпионин“ и „враг на народа“.

На млади години защитава магистърска дисертация в Богословска семинария „Юниън“ в Ню Йорк. Той е винаги очакван

проповедник на Благовестието във всяка църква. Избран е за религиозен представител на Обединените евангелски църкви в България пред държавните институции. Участва като официален делегат в Парижката мирна конференция през 1946–1947 г. След излизането си от затвора през 1961 г. поема пастирско служение със съпругата си Сийка в с. Поповица, където приключва земният му път през 1976 г.

Евангелската общност в София развива последователно социална дейност в духа на Евангелието. Дъщерята на Джеймс Кларк, Елизабет, основава училище за възпитателки в детските градини. Агнес Берг събира средства и построява на отпуснатото от общината място, на ул. „Братя Бъкстон“ № 8, сграда, предназначена за приют на девичи, студентки и работнички с цел да бъдат предпазени от морално падение и експлоатация. По времето, когато п-р Димитър Фурнаджиев заема амвона на църквата, неговата съпруга Зорица (по баща Караиванова) поема кампания за набиране на средства в страната и в чужбина за основаване и обзавеждане на сиропиталище „Отец Паисий“ на ул. „Люлин“ № 12 в София.³

Що се отнася до строителните и ремонтни дейности през този период, още през 1904 г., пет години след откриването ѝ, църквата отправя призив към сестринските църкви за подпомагане при набирането на средства за обновяване и разширяване на църковната сграда и пастирския дом. В призива се изброяват конкретните инвестиционни намерения: ново дюшеме (под), галерия, антре и камбанария; нова мазилка

>>

¹ П-р Д. Фурнаджиев, п-р Г. Попов, Т. Шопов, Вл. Тодоров-Хиндалов, съставители; Хр. Куличев, редактор на второ издание, *Вестители на истината. История на евангелските църкви в България* (ББД, 1994), 161–167 с.

² Сънародниците на Сауд бей започват да го преследват и правят опит да го отровят. За това той, не след дълго, се изселва в Цариград.

³ Писмо от Столична община до сиропиталище „Отец Паисий“ за правила на общуване за децата от сиропиталището, 26.01.1939; Писмо от Съюза за закрила на децата относно отпуснатата сума за сиропиталище „Отец Паисий“, 28.12.1943 (архив на І ЕСЦ София).

⁴ Писмо №6/ 20.10.1904. от Евангелската църква София до Евангелската църква в Панагюрище (архив ЕСЦ Панагюрище); Писмо на арх. Фингов до п-р Попов, 20.12.1906; Писмо на п-р М. Попов до Димитров във връзка със строежа на къщата на ул. Солунска 29.09.1907 (архив на І ЕСЦ София).

⁵ *Зорница*, 02/1944.

⁶ Препечатано в *Зорница*, 05/2024.

>> отвън и отвътре, боядисване, външни цокли, нова ограда около църковното място; канализация, тротоар; някои поправки на пастирския дом; нови чинове. „За да станат тези поправки и нови прибавки, нужни са най-малко 10 хиляди лева“, се посочва в призива.⁴ Сумата е събрана и църковният салон е разширен към улицата, а камбанарията е изградена.

В началото на 1944 г. на територията на църквата пада авиобомба, която разрушава западната стена, покрива, малкия салон и жилището на клисаря. За известно време, до възстановяването на църковния салон, останалите в София вярващи участват в богослужения на Баптистката и на Методистката църкви в София.

Първа евангелска църква в София през 1944 г.

За България 1944 година е съдбовна. Тя се отразява и на живота на Първа евангелска църква. Бомбардировките на англо-американските ВВС, които разрушават и част от сградата на църквата, принуждават много от вярващите да се евакуират в провинцията. Вестник *Зорница* съобщава, че жертви на бомбардировката от 10 януари 1944 г. са станали църковните членове г-ца Маргарита Налджиева и Лазар Кадалев. Последният е намерен под развалините на дома си с Библия в ръка.⁵

В същия брой започва рубрика „Осведомителна служба“ за евакуираните от София евангелски вярващи. От един обширен

списък научаваме: „Пастир Васил Зяпков със семейството си пребивава в село Априлци, Пазарджишко. В същото село са евакуирани и сем. Симеонови. Тодор Шопов, председател на Българско евангелско дружество, се е евакуирал в Асеновград.“⁶

Превратът на 9 септември 1944 г. не се отразява веднага на живота на църквата. Някои дори (като п-р Зяпков, в уводна статия в *Зорница* от 15 септември) таят надежда, че новата власт на ОФ ще бъде по-демократична. Но съвсем скоро всички вероизповедания попадат под прицела на комунистическата атеистична власт, което неминуемо засяга драматично и евангелските църкви. □

(следва)

160 години евангелско общество в София

ХРОНИКА

На 20 октомври 2024 г., на тържествено сутрешно богослужение, в Първа евангелска съборна църква в София бяха чествани две юбилейни дати, свързани с нейната история: 160 години от възникването на евангелско общество в София през 1860 г. и 135 години от освещаването на храма през 1889 г.

Тържеството съвпадна и с Благодарствения ден, традиционно отбелязван от българските евангелски църкви през този месец. П-р Благовест Николов подчерта в своята проповед, че изразяването на благодарност е проверка на нашата вяра, проверка на нашата духовна зрялост.

снимка: facebook.com/esclorg

П-р Данаил Игнатов направи исторически преглед „Историята и съвременното развитие на Първа евангелска църква в София“.

Хвалебната част на богослужението беше обогатена от хора към църквата и от изпълнение на дуета Габриела и Кристиан Калоянови (виолончело и кларинет). Трима членове на църквата представиха впечатляващи свидетелства за това, какво представява тази църква в живота им. Събитието беше уважено с присъствието и приветствия на кмета на район Триадица г-н Димитър Божилов и на г-н Виктор Гьорев, представител на Дирекция по вероизповеданията.

(В този и в следващ брой поместваме историческия преглед на п-р Игнатов.) □

Среща-общение на ОЕЦ на Старозагорските бани

ХРОНИКА

Влади Райчинов

На 21-23 октомври в Старозагорските минерални бани се проведе триденна есенна среща на Обединени евангелски църкви. Събитието, организирано със съдействието на Дирекция по вероизповеданията, имаше за цел да събере деноминационни водачи заедно с представители на асоциираните членове и ръководители на женския отдел към ОЕЦ.

Пастир Румен Борджиев, председател на ОЕЦ, откри събранието с вдъхновяващи думи за значението на взаимната подкрепа и отговорност в служението. „Християнството е отборен спорт“, подчерта той, посочвайки, че ръководителите са призвани да се подкрепят взаимно, особено в трудни моменти. „Когато един от нас понечи да се отклонява или да отслабва, ролята на останалите е да го подкрепят с Божията любов“, добави той.

В рамките на събранието бяха обсъдени няколко ключови въпроса. Управителният съвет прие решения, които засягат развитието на организацията и нейното служение. Успоредно с това женският отдел към ОЕЦ имаше свои заседания. Сред акцентите в дискусиите бяха: информация за случая по задържането на п-р Сашо Ангелов; разговори за единение между ББЦ и БЦБ; прием на нов асоцииран член; номиниране на нов председател на ОЕЦ и др.

След скорошния случай със задържането на пастир Сашо Ангелов, водач на църква в Пазарджик и общински съветник, ръководството разгледа нуждата от специализирано обучение на църковни водачи с цел по-добра информираност относно правата и отговорностите си при взаимодействие с органите на реда.

Събранието посрещна с ентузиазъм новината за започналите разговори между ръководствата на Българска Божия църква и Божия църква в България, които целят да

снимка: архив на ОЕЦ

постигнат единение. Участниците изразиха увереност, че подобна стъпка би дала силен пример за евангелското единство в страната.

Сред важните взети решения беше приемането на фондация „Извор на надежда“ като нов асоцииран член на ОЕЦ. Фондацията се явява продължител на дейността на „Дъщерите на България“, с посвещението да подкрепя жертви на трафик на хора – независимо от техния пол или етнос. Представителката на фондацията Павлина Христова обясни, че новото име отразява стремежа ѝ към по-широка мисия сред уязвими хора от различни социални групи.

Председателят на ОЕЦ докладва, че по-голямата част от членския внос за годината е събрана, макар и с някои изключения. В контекста на увеличените разходи за провеждане на регионални женски събрания беше предложено обсъждане за евентуално увеличение на членските вноски, с цел да се подкрепят дейността на Женския отдел.

Пастир Борджиев, който ръководи организацията вече седма година, сподели, че е дошло времето да отстъпи поста си на приемник. Сред предложените имена за нов председател на ОЕЦ бяха п-р Благовест Николов и п-р Людмил Ятански. Номинирането на новия председател беше отложено за следващото заседание на Управителния съвет, а окончателното решение следва да се вземе през лятото на 2025 г., на общото събрание на ОЕЦ.

Заседанието приключи с обща молитва за благодат и мъдрост от Бога, така необходими поради новите предизвикателства пред всички деноминационни ръководства. Пастир Борджиев изрази благодарност към присъстващите за проявения дух на единство и за споделяното време на духовно общение. Това есенно събрание, второ по рода си, бе показателно за изградените с времето близки отношения между водачите и ръководителите на Обединени евангелски църкви в България. □

Невъзможен

Емил Марков

На младини **Джеремая (Джери) Маколи** е от тези хора, които наричаме невъзможни. Толкова е труден за понасяне, че и продавачите на алкохол, редовен техен клиент, бързат да се отърват от него. Но дори и невъзможните хора, с Божия помощ, е възможно да се променят.

Джери е роден в Ирландия през 1839 г. Още е бебе, когато бащата изоставя семейството, за да избегне преследване от служителите на реда заради различни измами, а майка му го поверява за отглеждане на неговата баба. Като момче Джери не ходи на училище и е склонен към пакости. Постоянно е в конфликт с баба си, затова едва 13-годишен е изпратен да живее в Ню Йорк при роднини. Останал без контрол, той се увлича в пътя на порока. Чрез нощни кражби от лодки по реката си осигурява средства за дрехи и алкохол. Скоро става известен на местната полиция и често бива арестуван. Накрая, явно омръзнал на всички, Джери получава фалшиво обвинение за магистрален грабеж и през 1857 г. е осъден на 15 години затвор.

На входа на затвора, където излежава присъдата си, стояла табела с надпис: „Пътят на престъпника е труден“. По-късно в книгата си *Преобразен* Джери ще напише: „Пътят на престъпника е труден и крадците и нечестивите хора го знаят добре. Тази поговорка е известна във всички свърталища на порока и е потвърдена от ежедневния опит. И колко странно е, че престъпникът добре знае това и въпреки това продължава да върши престъпления.“

Джери стига до извода, че единственият начин да накара някой да чуе историята за невинността му и да получи справедливост е да следва правилата на затвора. Научава се да чете и пише, държи се като примерен затворник, но е неспокоен и става дори още по-огорчен и коравосърдечен. Подобно на повечето затворници от това време, здравето му се влошава.

След пет години, прекарани в затвора, Джери преживява първото от трите значими събития, довели в крайна сметка до неговото преобразяване. Един ден посещава служба в затворническия параклис и с учудване вижда като говорител Орвил Гарднър, бивш негов съучастник в престъпленията. Трогва се до сълзи, когато го чува да свидетелства за обръщението си към Христос.

Джери започва да търси в Библията отговори на своите въпроси. Нощ след нощ чете, което води до изгарящо желание да преживее същата промяна като в живота на Орвил. Един глас в него сякаш нашепва: „Моли се!“, но той не знае как да се моли. „Сякаш Бог се бореше с дявола за мен“, спомня си по-късно Джери.

В продължение на три-четири седмици продължава борбата в ума му. Много пъти пада на колене, а после веднага скача, неспособен да се моли. Един ден мисионерка посещава затвора и предлага да се помоли с него.

По-късно в книгата си той разказва следното: „Сякаш в статията ми имаше някакво свръхестествено присъствие. Страхувах се да отворя очи. Бях в агония и по лицето ми се търкаляха сълзи... Точно тогава, когато утеснението ми стигна до краен предел, сякаш на главата ми се положи ръка и следните думи дойдоха до мен: „Сине мой, твоите грехове са простени!“ Не знам дали чух глас, но думите бяха ясно изречени в душата ми. Сновях нагоре-надолу из килията. Струваше ми се, че я изпълва небесна светлина.“

Джери е разтърсен и дори свидетелства на затворниците за преживяването. Ала когато през 1864 г. го освобождават, „колебливата, нестабилна, половинчата вяра“ на повечето християни, които среща, го разклаща. Той отново се впуска в пиянство и кражби, докато най-после един християнски служител се захваща с него и му помага да промени живота си завинаги. Хенри Литъл се сприятелява с Джери и изиграва

важна роля, за да накара него и приятелката му Мери да изучават Библията. Веднъж по време на молитва в дома на вярваща, домакинята пламенно и с плач се застъпва за Джери. Когато вижда колко много тази жена цени спасението на душата му, коравината на сърцето му е разбита.

Скоро след това второ значително събитие, Бог изпраща друг важен човек в живота на Джери. Банкерът Фредерик Хач, който по-късно става президент на фондовата борса, се превръща в негов довереник.

В началото на 1872 г. Джери Маколи се жени за Мери. Същата година той започва да обмисля как да служи на Бога. Един ден, докато пее хвалебна песен по време на работа като портиер, той получава видение какво иска от него Бог: Джери почиства дрехите на хората отвън, когато влизат в къщата, а Господ ги очисти от вътре.

След това трето значимо събитие Джери започва да събира пари за мисия. С помощта на Фредерик Хач той влиза във владение на една сграда, ремонтира я и поставя началото на организацията „Надежда за хора в криза“. По-късно отваря и мисия, насочена към жени в нужда, особено към пропаднали жени. Служението на Маколи става известно в целия град, а редица богати нюйоркчани оказват финансова подкрепа. Много от хората, на които е помогнал, впоследствие стават християни.

През септември 1884 г. Маколи умира от туберкулоза, от която се е заразил, докато е бил в затвора. А основаната от него „Нюйоркската спасителна мисия“ все още съществува и до ден днешен. □

Нюйоркската спасителна мисия на Джери Маколи
| изображение: hmdb.org

Ден за молитва обедини хиляди евангелски вярващи

ХРОНИКА

На 5 октомври 2024 г. в Бургас се проведе годишната национална молитва за България и света. Учатие взеха около 5000 души, а още не знаен брой вярващи се молиха в църковни събрания и домашни групи чрез онлайн връзка.

Кметът на Бургас Димитър Николов и местни общественици отправиха поздрав към участниците, като подчертаха важността на молитвата за обществото. „Когато искаме нещо в молитва и имаме силна вяра, ще го получим“, заяви Николов. Партньорството с местната власт в града е аполитично и се изразява в обществени инициативи като публични четения на Библията около 24 май.

Подготовката включваше видеоклип с цитат от Първосвещеническата молитва на Христос: „Да бъдат всички едно... за да повярва светът, че Ти си Ме пратил“ (Йоан 17:21).

снимка: Влади Райчинов

Вярващите се застъпиха пред Бога за спасение на българите, духовно израстване на църквата, благословение на обществото, мир в света и помощ за гонените християни. Молитвите бяха водени от 25 служители от различни деноминации като Стефан и Мария Димитрови,

Живко и Нели Тончеви, Георги Михайлов, Красимир Маджаров, Димитър Димитров, Янчо Ганев, Благовест Николов и др.

Акцент бе поставен на това, как движението към единство в молитва достига до евангелски общности във Великобритания. Двама пастори разказаха за провеждането на съвместни молитвени събрания в Лондон и Бирмингам, като изразиха надежда това да се разпространи и в други европейски страни.

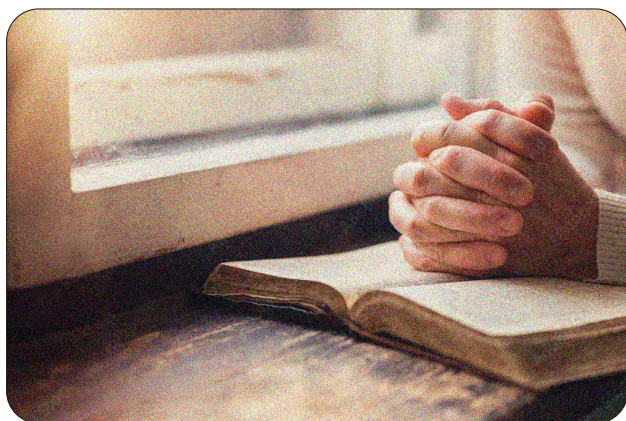
В общата молитва в Бургас участваха също така и няколко турски пастори. Тяхното желание е да почерпят опит и да разпространят този дух на единство и молитва сред евангелски служители в своята страна.

Накрая беше обявена датата за следващата Национална молитва за България и света. Тя ще се проведе на 4 октомври 2025 г. □

Трите движения на псалмите

п-р Джесика Иванова

I част

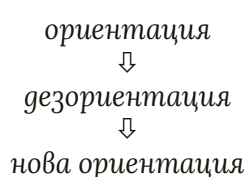

Статията е съвместна публикация със сайта www.methodist.bg, където е поместена на 30 март 2024 г.

За първи път чух за Валтер Бругеман, когато започнах да следвам в семинарията, но повече от неговите книги прочетох едва след като започнах служение – първо като мисионер, а след това като пастир. Това не са дебели книги, но са богати с духовни истини и са ми помогнали много като ученик на Исус и служител в Неговата църква. Книгата *Посланието на Псалмите* на Бругеман силно ме докосна и бързо стана една от любимите ми книги.

Псалмите ни помагат, защото представят диалог между вярващия и Бога. В тях намираме възхищение и хвала, но също и пълно отчаяние, съмнение и гняв. Всичко се намира в тях едновременно: радостта от живота с Бога и цената, която плащаме за този живот. Псалмистът не крие от Бога нищо и излива сърцето си пред Него. Псалмите често биват използвани в началото на богослуженията, при погребения или в личното време с Бога на всеки вярващ. Но рядко чуваме проповед или библийски урок по тема от Псалмите.

Бругеман разделя Псалмите на три категории или движения: песни на ориентация, песни на дезориентация и песни на нова ориентация. Заедно тези песни формират едно движение, което следва реалността, която преживяваме като хора:

Всеки, който е вървял по екопътека на непознато място, знае колко са важните маркировките. Те ни дават ориентир.

Псалмите на ориентация представят увереност и спокойствие в живота на вяра. Бог е представян като сигурен и заслужаващ доверие. Светът е подреден, плодороден и благонадежден, защото Бог го е създал по този начин. Псалмите на ориентация говорят за време, когато всичко върви по план, когато всичко в света е такова, както Бог желае да бъде.

Но всички знаем, че животът ни не винаги се развива по план. Понякога мъгла покрива пътя ни и гъжд премрежва очите ни. Трудно виждаме напред. Маркировките са почти – а понякога напълно – невидими. Преживяваме периоди на дезориентация, когато ни съпътстват страдания, тъга, отчаяние. В такива псалми писателят извиква към Бога както в Псалом 22:1: „Боже мой, Боже мой, защо си ме оставил? Защо стоиш далеч и не ми помагаш, нито внимаваши в думите на охкането ми?“ (*курсивът е мой*). Песни, писани и изпети в такива моменти, изграждат **псалмите на дезориентация**, за които ще пиша повече във втората част на тази поредица.

Последната категория са **псалмите на нова ориентация**. Те са песни, изпети „след

потоп“, след като периодите на дезориентация са преминали; след като Бог ни изненада с нещо ново и псалмистът прославя Господа за новото място, до което е стигнал. Тази нова ориентация е възможна благодарение на периода на дезориентация и носи ново познаване за Бога, защото сме преживели нещо толкова дълбоко и животопроеменящо, че няма връщане назад. На тези песни и молитви ще се спрем в третата част от тази поредица.

Нека сега да обърнем внимание на първата категория псалми – тези на ориентацията.

Псалмите на ориентация говорят за ясно ориентирана вяра в един балансиран и подреден свят, където няма изненади, а поради това няма и страх. Тези псалми изразяват дълбоко доверие и благодарност към Бога за това как е уредил светът да работи и как го поддържа. Бог създава, твори чрез Словото Си. Чрез поклонението си Израил преживява и обяснява този безопасен свят, над който Бог владее. Тази категория псалми могат да бъдат разделени на пет групи: псалми за Сътворението, за Божия закон, на мъдрост, на отплата и на благовремие.

Псалмите за Сътворението изразяват празнично радостната и благодарна увереност на Израил в Създателя. В Псалом 8:1а,3-4 авторът утвърждава: „Яхве, Господи наш, колко е превъзходно Твоето име по цялата земя! Когато гледам Твоите небеса, делото на Твоите пръсти, луна и звездите, които Ти си отредил, си казвам: Що е човек, за да го помниш? Или човешки син, за да го посещаваш?“. Други примери за псалми за Сътворението са 145, 104 и 33. Докато творението е поддържано от Божията вяроност, светът е мирен и подреден, но това състояние зависи от внимателното послушание на Израил да живее според начина, който Бог е определил.

Ето защо втората категория тук са **псалмите за Тората** (т.е. Закона). Добър пример тук е Псалом 119:97-98: „Колко обичам Твоя закон! Цял ден размишлявам върху него. Ти ме направи по-мъдър от враговете ми със Своята заповед, защото тя е моето вечно наследство.“ Други примери ще намерим в Псалом 1, 19, 15 и 24.

Следващата група са **псалмите на мъдрост**, които са пълни с мъдри съвети и по звучене приличат на книгата Притчи. Например Псалом 37:1-5 казва: „Не се гразни заради злодеите, не завиждай на онези, които вършат беззаконие, защото те изсъхват бързо като трева и повяхват като зеленина. Уповавай се на Господа и върши добро, живеи на земята и следвай истината. Виждай радостта си в Господа и Той ще изпълни желанието на сърцето ти. Предай пътя си на Господа и на Него се уповавай.“ Псалом 14 е също част от тази категория и има цел да противопостави човешкия начин на управление на света на Божия начин и пътя на Яхве, който превъзхожда нашите пътища.

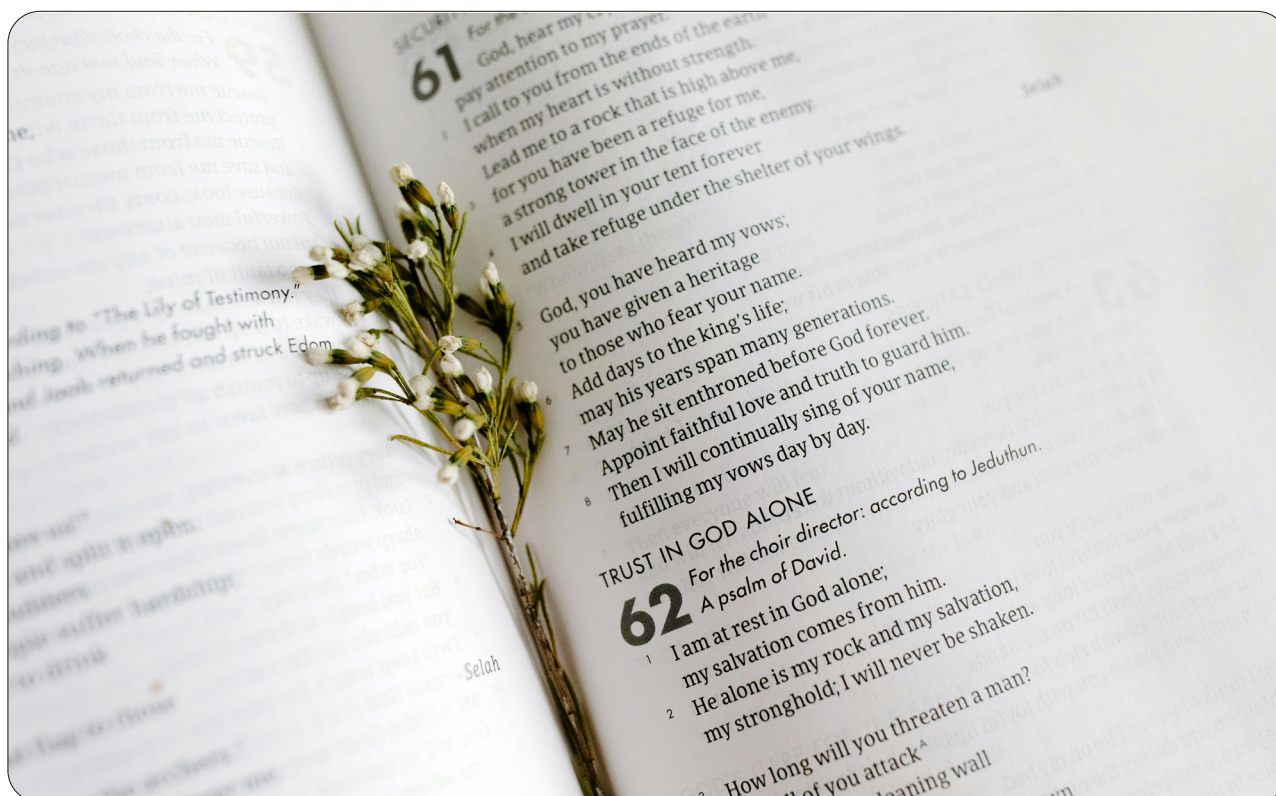
В следващата категория спадат **псалмите на отплата**. Псалом 111 и 112 са примери, които говорят за свят, в който хората търпят последствията на своите действия. Човекът, който се бои от Бога и пази закона Му, ще бъде благословен. Нечестивите получават отплата за злодействата си.

Псалмите на благовремие са петата група. Псалом 131 и 133 говорят за благословеното време на вяра, когато живеем в правилно отношение с Бога, и за спокойствието и благовремие, които идват, когато живеем в доверие и зависимост от Бога, Който се грижи за нуждите ни.

Споменатите по-горе **псалми на ориентация** са примерни и не изчерпват всички от съответната група. Но се надявам, че дават на читателя ясна представа за тяхната тема и какво изобщо представлява тази група. Използването на тези псалми в личния молитвен живот ни помага да откриваме ясни ориентири в ежедневието си и да вървим уверено в Божиите пътища.

В следващата част от поредицата ще се занимаваме с **псалмите на дезориентация**: песните на плач, отчаяние, разочарование. Това са онези псалми, които понякога ни се струват донякъде неудобни, но които говорят за реалността, в която живеем, и за Бога, Който стои до нас дори в тези моменти, когато сме загубили пътя си и се чудим къде е Той. □

(следва)

Марин Маринов – човек с призвание и сърце на пастир

п-р Данаил Игнатов

През октомври 2024 г. се навършват точно 100 години от раждането на един от любимите пастори на евангелските съборни църкви в България, Марин Стефанов Маринов. Роден е в Коматеево, днешен квартал на Пловдив. Той е внук на Марин Костадинов, основател на църквата в село Ахматово. Марин е ярък пример как в трудно време за Църквата Бог взема един човек и го подготвя, за да издигне от него Свой служител.

Мобилизиран е 20-годишен, за да участва в Отечествената война на фронтовете в Македония и Унгария. Бог опазва живота му при критични обстоятелства. След фронта е приет да следва медицина. Въпреки че е отличен с орден за храброст, малко преди да се дипломира, го изключват от Медицинската академия и го изпращат в лагера „Белене“. Причината е в „неблагоприятните“ сведения в досието му: членувал е известно време в Земеделския съюз и е активен участник в евангелска църква.

Само в тесен кръг от приятели той описваше някои от преживяванията си в този лагер, не без доза на горчив хумор. Така например, когато го въвеждат в бараката, където трябва да спи заедно с други лагерници, му посочват едно празно място на горния етаж от редица с нарове, с думите: „Тук ще спиш!“ С други думи, „във въздуха“. Решение все пак е намерено: закрепват дървена врата върху ръбовете на двата нара. Разбира се, има и далеч по-трагични случаи. Когато водят лагерниците под строй на работа из често наводнения от Дунава остров, всеки, който макар и за малко се отклони от строя без разрешение, пада покосен от куршум. Със своите медицински познания, Марин помага на много лагерници, които са получили травми или имат други здравни проблеми.

Завърнал се от лагера, той започва работа в кооперативното стопанство в Коматеево като помощник на счетоводителя. Това е направено без одобрението на партийното ръководство и не след дълго е уволнен.

След известно време, по съвет на приятел от църквата, подава молба за работа като домакин в Техникума по механотехника. На срещата с директора на техникума Марин не крие, че е евангелист. Тръгва си с мисълта, че няма да бъде приет и тук, но за негова изненада получава съобщение, че е назначен. Така започва да работи като домакин и в същото време записва вечерно училище по икономика. С новата си квалификация и след 15 години работа в техникума, той решава да потърси по-подходящо място за изхранване на семейството си.

На раздяла с директора, която преминава в приятелска атмосфера, последният му казва: „Помниш ли, че когато дойде да питаш за работа, в кабинета ми имаше още един човек? [...] Този човек беше от Министерството, от София. Когато ти си тръгна, той ми каза: „Ако искаш да имаш един добър работник при себе си, вземи този човек. Евангелистите са честни и съзнателни работници. На него дължиш назначението си.“¹

Марин се издига бързо до длъжност главен счетоводител в Държавния комитет по стандартизация. В същото време посещава

редовно евангелските църкви в пловдивския район. Проповядва, участва в работата с младежи и помага в ежегодните, но неразрешени от властта летни младежки лагери. Всичко това предизвиква поредното му уволнение по нареждане от политическото ръководство на БКП.

През 1982 г. Марин Маринов е ръкоположен за пастир в Пловдивската съборна църква. Служи и в църквата в Коматеево и на други места, с неомслабващо усърдие. П-р Маринов ще се запомни и със своя звучен глас, с който прославя Бога в изпълнения на сола, дуети и различни хорова състави.²

Така той се запознава и със своята съпруга Ценка, която е хористка в пловдивската Евангелска църква. Тя е дъщеря на видния пловдивски общественик Борис Чобанов, който от своя страна споделя обща съдба с Марин в Белене и е силно впечатлен от него. На 4 май 1958 г. Марин и Ценка сключват брачен завет пред Господа и пред църквата. В този брачен съюз имат син и дъщеря. Ценка е неотлъчен и верен помощник на своя другар в пастирската му работа и в многобройни изпитания, през които преминава семейството.³

В началото на осемдесетте години Държавна сигурност предприема нова вълна от репресии срещу евангелските църкви. Налага в съюзните ръководства и по места служители, които ѝ сътрудничат безропотно. При проведено преизбиране или избор на нов пастир в пловдивската Евангелска църква п-р Марин Маринов получава значително повече гласове от други двама кандидати. Но изборът се оказва манипулиран и гласът на църквата не се зачита. В една проповед п-р Маринов цитира ап. Петър: „Правилно ли е пред Бога да слушаме повече вас, отколкото Бога?“ (Деян. 4:19). Това вече прелива чашата и властите му забраняват да проповядва в Пловдив и Коматеево. Но той продължава да посещава и да подпомага църкви, които остават отворени за неговите проповеди.

На 6 октомври 1998 г. Господ отзова Своя верен служител Марин Маринов – пастир с призвание и сърдечно свидетелство за Христовата благодат. □

¹ Хр. Куличев, *Процесите. Партията срещу Църквата* (Госпл, 2012), 152-154 с.

² Наскоро публикувахме свидетелство на п-р Маринов; вж. *Зорница*, 11/2022.

³ За кончината на сестра Ценка Маринова, вж. *Зорница*, 05/2024.

АБОНИРАЙТЕ СЕ ЗА 2025 ГОДИНА!

СКЪПИ ПРИЯТЕЛИ,

Сърдечно ви благодарим за доверието, любовта и търпението, които проявявате към екипа на *Зорница*. За нас всички вие сте съработници в едно споделяно и ценно дело. Вече знаете, че през 2024 г. вестникът срещна сериозни предизвикателства.

Редакционният екип активно търси възможности и решения, за да гарантира бъдещето на нашия ценен вестник. Нуждаем се както от абонаменти (индивидуални и групови), така и от финансови дарения. В редакционното каре на 2 стр. има информация за връзка с редакционния екип и банковата сметка на Българското евангелско дружество, което издава *Зорница*.

През 2025 г. вестник *Зорница* ще продължи да излиза редовно. Разликата е, че вместо месечник отсегга наметне той ще бъде двумесечник. Наред с това досегашният му обем от 8 страници ще се удвои на 16 страници. Това означава, че читателите няма да изгубят нито една страница от *Зорница*. Промея се само честотата на разпространение.

ГРУПОВ АБОНАМЕНТ

Както обикновено, можете да се абонирате като група (в църквата, в офиса, във входа). За да се договорим на чий адрес да изпращаме пакета ви, се обадете или ни изпратете писмо на посочените по-долу телефон и адрес. Гъвкави сме и ще намерим най-добрия за вас вариант за групов абонамент.

Първият брой – за януари/февруари – ще излезе в края на месец януари. Общо през годината очаквайте шест двойни броя.

ЛИЧЕН АБОНАМЕНТ

За личен абонамент се обърнете към местния пощенски клон. Каталогният номер на *Зорница* е **312**. Можете да се абонирате:

- за половин година 8 лева
- за цялата година 16 лева

